

TYSVÆR KONTROLLUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: tysdag 27. februar 2018
Tid: kl. 18.00
Sted: Kantina, Tysvær rådhus

Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50 eller
tlf. 95 98 69 79 /sms/ e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gje melding om dette så tidleg som råd er. Varamedlemmer vil bli innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg - jf. off.l.*, blir berre sendt internt. Sakskart vil lagt ut på kommunen si nettside og på sekretariatet si www.kontrollutvalgene.no

Rådmannen er invitert/innkalla i sakene 2-4/18. Ordførar vil orientere under sak 8/18.

Saksliste:

- 1/18 Godkjenning av protokoll frå møtet 14.11.17
- 2/18 Orientering frå administrasjonen - plansjefen
- 3/18 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport om «Internkontroll» -
2. gang – ny statusrapport
- 4/18 Oppfølging av forvaltningsrapport om «Kvalitet på opplæringa i skulane»
- 5/18 Prosjektmandat – «Investeringar – avgjersgrunnlag og styring»
- 6/18 Deltaking i selskapskontroll – Karmsund Havn IKS
- 7/18 Årsmelding for 2017 frå kontrollutvalet
- 8/18 Referat- og orienteringssaker 27.02.18

Eventuelt

Aksdal, 20.02.18

Arne Gjerde (sign.)
utvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert/innkalla)
Varamedlemmer (til orientering)
Presse/publikum

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	1/18

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 14.11.17

Vedlegg: Protokoll fra møtet 14.11.17

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 14.11.17 følger vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og oversendt kommunen, slik han ligg føre.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møtet i Tysvær kontrollutval 14.11.17 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 20.01.18

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

TYSVÆR KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Tysdag **14. november 2017** blei det halde møte i Tysvær kontrollutval under leiing av utvalsleiar Arne Gjerde.

MØTESTAD:	Tysvær rådhus, kantina
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 18.00 – kl. 21.00
MØTANDE MEDLEMMER:	Arne Gjerde (H), Øyvind Hellerslien (FrP), Åse Paulsen (A) og Karsten A. Larsen (FrP) Larsen forlèt møtet før votering av sak 26/17, kl. 20.00
MØTANDE VARAMEDLEM	1. varamedlem Marit Hølland Gjedrem (Sp)
FORFALL:	Linda Ånderå Bokn (V)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Revisor/partner Roald Stakland, KPMG AS Forvaltningsrevisorane Ole Willy Fundingsrud og Bjørg Rabbe Sandven, KPMG Bergen, t.o.m. sak 28/17, kl. 20.15
FRÅ ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Rådmann Arvid Vallestad Økonomisjef/ass. rådmann Tor Leif Helgesen Helse- og førebyggingssjef Jorid Veia Isdahl i sak 25/17 Teknisk sjef Bjørn Bruaset og seksjonssjef Bjørn Tone Vikshåland i sak 29/17, pkt. 35-37
ANDRE SOM MØTTE:	Ordførar Sigmund Lier gjekk under sak 26/17, kl. 19.50
MERKNADER TIL INNKALLING	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Sakene blei handsama slik: sak 24, 25, 29 pkt. 35-37, 26, 28, 27 og 29/17 pkt. 34 og 38-45

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 24/17 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 05.09.17

Sekretariatet si innstilling:

Protokoll frå møtet i kontrollutvalet 05.09.17 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 14.11.17:

Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 14.11.17:

Protokoll frå møtet i kontrollutvalet 05.09.17 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 25/17 ORIENTERING FRÅ ADMINISTRASJONEN – HELSE OG FØREBYGGING

Sekretariatet si innstilling:

Tysvær kontrollutval tek helse- og førebyggingssjefen si utgreiing om sitt ansvarsområde til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 14.11.17:

Helse- og førebyggingssjef Isdahl orienterte og viste lysark. Resultatområdet er delt inn i 6 seksjonar, og i tillegg fleire kommunedekkande koordinatorar med totalt 201 årsverk og 266 tilsette. For 2018 er brutto driftskostnadene nær 200 mill. kr, som utgjer 23 % av kommunen sine samla kostnader. Tenestene er regulert gjennom mange særlover. Ansvar forankra i kommuneplanen, kor «samordning», «førebygging» og «tidleg innsats» er nøkkelord. Folkehelseperspektivet står også sterkt. Av hovudutfordringar blei tenester til born og unge, helsetenester, sosiale tenester og tenester til funksjonshemma nemnt spesielt.

Innsparingskrav på 7 mill. kr har ført til at kommunen har redusert talet på butiltak frå 6 til 4, og difor behov for færre tilsette. Innflytting i nye lokale er planlagt 01.01.19. Her vil det også komme eit kommunedekkande dag- og aktivitetstilbod. Også mottaket av flyktningar vil også bli vurdert som følgje av reduksjon (10 flyktningar i 2018 mot 30-40 tidlegare år). Ho omtala også innom tidlegare tilsyn innan ulike område, som Kvalitetsprogrammet, spesialped. og nytta av Eigenrapportering innan barnevern, helsestasjonstenesta og råd og rettleiing i NAV.

Utvalet stilte spørsmål knytte til sjukefråver, turnus og nye bemanningsplanar som ho svara på. Utvalsleiar takka for ein oversiktleg og grei orientering.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 14.11.17:

Tysvær kontrollutval tek helse- og førebyggingssjefen si utgreiing om sitt ansvarsområde til orientering.

SAK 26/17 FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «ØKONOMISTYRING»

Sekretariatet si innstilling:

1. Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «økonomistyring» og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Handsaming i kontrollutvalet 14.11.17:

Utvalsleiar innleia. Forvaltningsrevisorane gjekk så gjennom rapporten sine problemstillingar, deira funn, vurderingar og tilrådingar. Dei presiserte at dei ikkje hadde eller kunne gje detaljerte råd, då dei må ta omsyn til sitt revisjonsmandat.

Dei meinte kommunen hadde fyldig økonomiplan og hadde iverksett innsparing, men at analysane var noko mangelfulle. Dei tillitsvalte meinte prosessen totalt sett hadde vore styrt bra. Reduksjonen i kostnadsnivået dei siste åra var både resultat av «ostehøvel» kutt og vedtekne planar om omstilling (nå 112 % høgare enn landsgjennomsnitt, tidlegare 120 %).

Utvalsleiar var oppteken av om det var mogeleg å finne ut kvifor kommunen sine institusjonsplassar var så mykje dyrare enn andre kommunar, til dømes Bømlo.

Rådmannen meinte at rapporten underkommuniserte kva kommunen/administrasjonen hadde gjort dei siste ti år. Dei hadde gjort god sparing innan skule, strukturelle grep innan barnehage, og nå var dei i gang innan helse og forebygging. Han var samd i at dei måtte jobbe vidare med analyser og å finne «kostnadsdrivarane». Omlegging frå institusjonar til open heimebaserte tenester var ei tung «skute» å snu.

Utvalet kom med spørsmål om beleggsprosent og kriterier for institusjonsplass.

Ordførar framheva at frå politikarane var dei nøyde med den økonomirapportering som var kome frå administrasjonen. Han var no svært bekymra for framlegg i statsbudsjett 2018, som ville kunne innebære dramatiske kutt og store omstillingar i åra framover.

Utvalet meinte frist på eit år var greitt for tilbakemelding, spesielt med tanke på at kommunen ville få ny rådmann til våren. Innstillinga ble vedteken med fire stemmer, då Karsten A. Larsen (Frp) gjekk rett før votering.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 14.11.17 og innstilling til kommunestyret:

1. *Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «økonomistyring» og tek denne til orientering.*
2. *Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.*
3. *Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.*

SAK 27/17 RÅDMANNENS BUDSJETTFRAMLEGG 2018 og ØKONOMIPLAN 2018-21

Sekretariatet si innstilling:

Kontrollutvalet tar orienteringa om rådmannen sitt framlegg til budsjett 2018 og økonomiplan for Tysvær kommune 2018-2021 til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 14.11.17:

Rådmannen orienterte og viste til dei viktigaste kapitla i sitt framlegg: kap. 1,6 Planføresetnader, kap. 2.1 Status for sparing. Det var i år lagt inn eit eige kapittel om

Sentrumsutvikling. I kap. 5 er investeringane omtala. I åra 2018-2021 er det lagt 557 mill. kr, som er historisk høgt. Det er ikkje lagt inn auke i netto lånegjeld. I fjor hadde kommunen det 4. beste resultatet i landet og overskotet er satt i fond.

Rådmannen skisserte nye grep, som omstilling innan helse og omsorg med nye butiltak, oppstart av ny skulebruksplan, nytt teknisk driftsbygg på næringsfeltet.

Omlegging av eigedomsskatten vil gje ein svært negativ utvikling, og kommunen vil miste sitt handlingsrom. Tidlegare spareplan vil vere innfridd i 2021, men ny er no varsla og må på plass frå 2020.

Øyvind Hellerslien ønskte eit detaljert talbudsjett. Rådmannen viste til at budsjettet dei siste år var vedtatt på netto rammenivå. Dei hadde frå formannskapet ikkje høyrte ønskje om eit lågare nivå på budsjetteringa. Einingsleiarane hadde sjølv sagt meir kjennskap til dei enkelte budsjettpostane.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 14.11.17:

Kontrollutvalet tar orienteringa om rådmannen sitt framlegg til budsjett 2018 og økonomiplan for Tysvær kommune 2018-2021 til orientering.

SAK 28/17 VAL AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT FOR 2018

Sekretariatet si innstilling:

Tysvær kontrollutval ber KPMG AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "....." til neste møtet på nyåret 2018.

Tysvær kontrollutval er positiv til ein invitasjon til å delta i felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunane og i tråd med utkast til prosjektmandat som vil bli lagt fram.

Tysvær kontrollutval gjer utvalsleiar fullmakt til å godkjenne utkast til prosjektmandat som Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vel.

Handsaming i kontrollutvalet 14.11.17:

Utvalsleiar innleia og viste til vedtatt plan og nyleg avlagt rapport. Som utvalsleiar nemnde i innleiinga, kom også Øyvind Hellerslien inn på at prioritering nr 3 «Kvalitet/-ressurseffektivitet innanfor pleie- og omsorg» ikkje burde veljast, då prosjektet ville likne mykje på nr 2. Han meinte det var betre heller at utvalet valte blant dei uprioriterte. Han gjorde framlegg om eit prosjekt om «investeringar», og hadde formulert ei halvside med innspel knytt til dette temaet. Utvalet var samd i å omprioritere og støtta framlegg til prosjekt. Også revisjonen støtta ei slik omprioritering.

Utvalsleiar leste opp Hellerslien sine innspel, og utvalet var samd om at dei skulle sendast over til revisorane. Dei ville så vurdere dei opp mot utkast til prosjektmandat og aktuelle problemstillingar til neste møte.

Utvalet slutta seg til invitasjonen til felles selskapskontroll og hadde ingen merknader til å gje utvalsleiar fullmakt.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 14.11.17:

Tysvær kontrollutval ber KPMG AS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "Investeringar – avgjerdsgrunnlag og styring", med utgangspunkt i innleverte innspel til neste møtet på nyåret 2018.

Tysvær kontrollutval er positiv til ein invitasjon til å delta i felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunane og i tråd med utkast til prosjektmandat som vil bli lagt fram.

Tysvær kontrollutval gjer utvalsleiar fullmakt til å godkjenne utkast til prosjektmandat som Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vel.

SAK 29/17 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 14.11.17

34. Statusrapport pr. november 2017
35. Brev frå Lars J. Leranger om forhold rundt gnr. 152, bnr. 2, Leiranger
36. Førebels svar til L.J. Leranger og brev til Tysvær kommune om uttale
37. Tilbakemelding om forhold rundt gnr. 152, bnr. 2, Leiranger v/teknisk sjef og seksjonssjef
38. Innkalling til ekstraord. generalforsamling i Haugaland Kraft AS den 14.11.17
39. Ny innkalling til ekstraord. generalforsamling i Haugaland Kraft AS den 14.11.17
40. Sekretariatet sitt brev - innsynsrett – Haugaland Kraft AS
41. Sekretariatet sitt brev – tilbod på revisor oppdrag og prosjektplan – Karmsund Havn IKS
42. Innkalling av generalforsamling i HIM IKS – 29.11.17 kl. 11.00, Toraneset Miljøpark
43. Legemeldt sjukefråver – 1. halvår 2017 – kommunar på Haugalandet
44. Kommunal rapport – professor Bernt svarar – Når kommunestyret har hastverk
45. Haustkonferansen i regi av Forum for kontrollutval i Rogaland- program - påmelding

Handsaming i kontrollutvalet 14.11.17:

34. Statusrapport

Etter planen vil plansjefen bli invitert til neste møte. Utvalsleiar spurte utvalet om det kunne vere av interesse å be om ei orientering om innkjøp. Utvalet støtta framlegget. Utvalssekretær vil sjå om ein skal ha to orienteringar i neste møte eller ta orienteringa i mai.

35-37 – Forhold rundt gnr. 152, bnr. 2, Leiranger

Utvalsleiar presiserte at utvalet ønskte å vite meir om sakshandsaminga, ikkje det privatrettslege. Teknisk sjef gjorde greie for kommuneplanarbeidet i 2007 med fortetting i naustområder, ny plan i 2012 og i 2015 for fritidsformål og småbåthamn. Seksjonssjef gjorde greie for at sakene i området hadde vore kompliserte og dratt ut i tid. Dei var sakshandsama grundig og omfattande (fleire gonger i planutvalet og med settefylkesmann). Utvalet hadde spørsmål om bruk av orienteringar og informasjonsmøte til grunneigarar. Her er det inga lovkrav, men dei var samde i at slikt kunne letta arbeidet seinare. Utvalet meinte det ikkje var saklege grunnar til å gå vidare med saka.

38-40 Haugaland Kraft AS og innsyn

Utvalssekretær opplyste at nye vedtekter var vedtatt i dag. Dei sikrar kontrollutval og revisor fortsatt innsynsrett i selskapet, også etter at dei har opna opp for private eigarar.

45. – Haustkonferansen 30.11.17 i Sandnes

Utvalsleiar Arne Gjerde og Åse Paulsen vil delta.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 14.11.17:

Referatsakene nr 34 –45 blir tatt til orientering.

Tysvær kontrollutval avviser sak frå Lars J. Leranger då kontrollutvalet ikkje finn at det er naudsynt å gå vidare med dei forhold rundt gnr. 152, bnr. 2 som er tatt opp i brev av 01.11.17

Kontrollutvalet ønskjer ei orientering om kommunens innkjøp – rutinar og samarbeid til neste møte eller maimøtet.

EVENTUELT

Ingen saker blei meldt.

Neste møte: tysdag **27. februar** 2018, kl. 18.00. Av saker: orientering frå plansjefen, prosjektmandat om «Investeringar», oppfølging av rapport «Kvalitet på opplæring i skulane» evt. og «Internkontroll».

Aksdal, 14. november 2017

Arne Gjerde (sign.)
Kontrollutvalsleiar

Toril Hallsjø (sign.)
Utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	2/18

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

ORIENTERING FRÅ ADMINISTRASJONEN – PLANSJEFEN

Bakgrunn:

Kontrollutvalet vedtok i møtet 09.02.16, sak 3/16 ein plan for orientering om resultatområda og stabsfunksjonane i møta framover. Orienteringane var/er tenkt å gjere kontrollutvalet betre kjend med drifta av kommunen og dei utfordringar administrasjonen står overfor. Planen blei oversendt rådmannen 14.02.16 og i brevet gjekk det fram at tidspunkta kunne endrast/byttast for dei inviterte.

Personal- og org.sjef Kristin Helle møtte i maimøtet og skulesjef Eli Krokedal i september 2016. Barnehagesjef Anne-Lise Myrvoll møtte i november 2016 og omsorgssjef Annbjørg Lunde møtte i februar 2017. I mai møtte teknisk sjef Bjørn Bruaset. I september 2017 møtte kultursjef Ingvar Frøyland og i november helse- og førebyggingssef Jorid Veia Isdahl. Til dette møtet har sekretariatet avtalt med **plansjef Linda Christine Olsen** at hun kommer og orienterer.

Det er rådmannen som vel om han også møter eller om Olsen møter som representant for rådmannen. I neste møte er det økonomisjefen sin tur til å orientere. Det vil då også komme ein orienteringssak om kommunen sine innkjøp, i tillegg til handsaming av årsrekneskapen.

Utvalet blei samd i at orienteringa skulle vere på ca. 20 minutt og deretter spørsmål. Utvalet kunne komme med innspel på emne og spørsmål via sekretariatet seinast ei veke før møtet, men helst så tidleg som mogeleg, slik at dei inviterte skal kunne førebu seg.

Sekretariatet har tidlegare bede om at det vert orientert om sterke og svake sider ved kommunen og kva utfordringar Tysvær kommune står foran, herunder seie litt om følgjande punkter:

Generelt om arbeidsfeltet:

- plassering i organisasjon
- tjenestetilbod
- personale: tal på tilsette, kompetanse, sjukefråver
- økonomi

Tanker om framtida:

- tenestebehov/tilbod – utfordringar/endringar
- kompetansebehov
- evaluering/utvikling

Kontroll og tilsyn:

- tidlegare forvaltningsrevisjonar og tilsyn
- I så fall, kva har desse ført til?

Dei innbudte har tilpassa si orientering til deira fag- og ansvarsområde.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Tysvær kontrollutval tek plansjefen si utgreiing om sitt ansvarsområde til orientering.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	3/18
Kommunestyret	20.03.18	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM «INTERNKONTROLL» - 2. GANG - NY STATUSRAPPORT

Vedlegg: Brev frå rådmannen , dagsett 18.01.18, registrert inn til sekretariatet 20.02.18

Saksorientering:

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok samrøystes i møtet 12.04.16, sak 14/16 følgjande:

1. *Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «Internkontroll – Tysvær kommune 2015» og tek denne til orientering.*
2. *Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sin hovudbodskap og tilrådingar.*
3. *Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 6 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.*

Rapporten blei utarbeida i 2015 og lagt frå fram for kontrollutvalet i møtet 01.09.15, sak 15/15. Revisor hadde følgjande hovudbodskap og tilrådingar:

Kommunen har for tida to prosessar/prosjekt gåande, høvesvis nytt system for kvalitetsstyring og nytt styringssystem. Felles for styringssystem og kvalitetsstyring er at dei begge er ledd i å etablere "orden i eige hus" gjennom planlagde og strukturerte prosessar og aktivitetar.

Vurderer ein god praksis for styring og kvalitet opp i mot kommunen sine pågåande prosessar, er KPMG sin vurdering at det ligg føre vesentlege manglar.

Ut i frå revisjonen sitt føremål og problemstillingar, kan manglane grupperast i to:

- *Systemet for kvalitetsstyring er ikkje tilstrekkeleg integrert i styringssystemet*
- *Prosjektorganiseringa for nytt kvalitetsystem framstår uklar.*

Det er vår vurdering at kommunen kan ta grep for å bringe prosessane inn på "rett spor".

Basert på våre funn og vurderingar rår vi til følgjande:

- *Kommunen bør gripe fatt i prosjektorganiseringa for kvalitetssystemet ved å redefinere organisering, leveransekrav, ansvar og tidsfristar for prosjektet.*
- *I det vidare arbeidet med å utvikle kvalitetssystemet, bør kommunen ha eit ytterligare fokus på integrering med styringssystemet, og bør då særleg sjå på:*

— **Rutinar:**

- *kartlegge kva rutinar som gjenstår å få på plass,*
- *presisere i endå større grad kva form rutinar skal ha,*
- *tydeliggjere i kva tilhøve dei skal stå til kvarandre (hierarki), deriblant plassering av rutinar og andre sentrale dokument, samt kopling dei imellom*
- *system for å formidle rutinar ut til alle tilsette,*

— **Operasjonalisere og tydeliggjere styringssystemet ved hjelp av aktivitetar og rutinar:**

- *Basere den vidare utviklinga av internkontrollen på ein risikoanalyse,*
- *System for å handtere og rapportere avvik,*
- *System for å følge opp og rapportere korleis strategiar/ rutinar for styring og kvalitet vert tatt i vare.*

Oppfølging av rapport - 1. gang i 2017

Kontrollutvalet handsama oppfølging av rapport i møtet 07.02.17, sak 4/17 og saka blei sendt vidare til kommunestyret. Tysvær kommunestyret vedtok samrøystes i møtet 07.03.17, sak 12/17 følgjande:

1. *Tysvær kommunestyre tar tilbakemelding om oppfølging av KPMG sin rapport «Internkontroll» til orientering.*
2. *kommunestyret har merka seg at dei påpeika manglane ikkje er retta opp, men at planar for dette er lagt, og at forbetringar er under arbeid.*
3. *Kommunestyret ber om ny statusrapport blir lagt fram innan 1. mars 2018 via kontrollutvalet.*

Rådmannen skreiv i si tilbakemeldinga 26.01.17 mellom anna:

Status for arbeidet med internkontrollen (kvalitetssystemet) pr. 01.01.2017

Kvalitetshandboka blei handsama i AMU 28. april 2016 og ADMU 24.mai 2016. Kvalitetshandboka svara på ein del av det KPMG gir tilbakemelding på i sin rapport. Handboka er vedlagt denne tilbakemeldinga til kontrollutvalet.

Dokumentmodul:

Organisasjonen er komen godt i veg når det gjeld dokumentmodulen. Det manglar framleis ein del, og for dette må kvart resultatområde leggja ein plan for korleis ein skal komma i mål. Samstundes er det slik at arbeid med ein internkontroll aldri kan ferdigstillast. Det skal vera slik at ein har stadig revisjonar og oppdateringar slik at dokumenta til ei kvar tid stemmer i forhold til gjeldande praksis, lov og avtaleverk. Det vil også heile tida avdekkast behov for nye retningslinjer, prosedyrar og rutinar. Kvalitetsarbeid er ein kontinuerleg arbeidsprosess.

Avviksmodulen:

Når det gjeld avviksmodulen er status for denne ikkje slik ein kunne ønska. Det er fortsatt tenester som ikkje har fått opplæring, og organisasjonen melder ikkje nok avvik. Avviksmodulen må derfor få ekstra fokus dette året.

Det er fleire grunnar til at ein er komen for kort i innføring avviksmodulen. Ei av årsakene er kapasitetsutfordringar for dei som har hatt ansvar for innføringa. Nødvendig dagleg drift av organisasjonen har gått på bekostning av opplæring og oppfølging av avviksmodulen.

Evalueringa som skal gjennomførast må også ta opp i seg ei vurdering av korleis ein innførte systemet, og kva ressursar som blei sett av. Dette er eit stort organisasjonsprosjekt som krev ressursar både i innføringsfasen og i oppfølging av systemet.

Risikomodul:

Det har vore planlagd oppstart av innføring av risikomodulen dette året. Dette blir førebels lagt på is i påvente av at dokumentmodulen og avviksmodulen er på plass. Det kan likevel nemnast at ein skal ha opplæring i risikovurdering for HMS-gruppene i løpet av våren/ettersommar 2017.

Oppfølging av rapport - 2. gang i 2018

Rådmannen har i brev, dagsett 18.01.18 gjeve tilbakemelding på status for dei omtala punkta og korleis dei er blitt følgt opp. Det gjeld:

- **RiskManager sin plass i kommunens internkontrollsystem,**
- **korleis kvalitetsystemet er organisert,**
- **status for dokumentmodulen,**
- **status for avviksmodulen og**
- **status for risikomodulen.**

Brevet følgjer saka som mangfoldiggjort vedlegg. Kvalitetshandboka er ikkje lagt ved, men følger saka som ikkje-mangfoldiggjort vedlegg.

Sekretariatet sine kommentarar

I følgje kontrollutvalsforskrifta med merknader, ligg det til kontrollutvalget å sjå til at rådmannen følgjer opp rapportar. Det ligg ikkje til kontrollutvalet å fastsette korleis administrasjonen skal følgje opp påviste avvik/manglar i det konkrete tilfellet, då dette er rådmannen sitt ansvar. Det skal også rapporterast til kommunestyret dersom kontrollutvalet meiner saka ikkje er følgt opp på ein tilfredsstillande måte. Saka skal uansett til kommunestyret då utvalet skal avgi rapport til kommunestyre om korleis merknader til rapport er følgt opp.

Dette synes no ikkje vere aktuelt, då siste tilbakemelding visar at tilrådingane er følgt opp og dei planar som var lagt i 2016 og 2017 er følgt opp og gjennomført. Vidare vert det arbeida systematisk og kontinuerlig med kommunen sitt internkontrollsystem. Jammleg opplæring av nyttilsette er her viktig forutsetnad for å lukkast med det vidare arbeid.

**SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL
KOMMUNESTYRET:**

Tysvær kommunestyre tar oppfølging av KPMG sin rapport om internkontroll frå 2015 og rådmannen sin tilbakemelding om kommunens internkontrollsystem pr. januar 2018 til orientering.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 16.02.18
Journalført: 18/6914ha
Arkivkode: 216

OPPFØLGING AV RAPPORT OM INTERNKONTROLL

Bakgrunn

I møte den 03.02.2015 vedtok Kontrollutvalget å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot internkontroll i kommunen. «Internkontroll/kvalitetssystem» er et område i Plan for Forvaltningsrevisjon 2012-2015, som ble vedtatt i Kommunestyret 18.12.2012. I den overordnede analysen til planen går det bl.a. frem:

«God internkontroll er et virkemiddel for å sikre at mål blir nådd og krav blir etterlevd, f.eks. at innbyggerne blir tilbudt de tjenester som de har krav på. Rådmannen er i kommuneloven pålagt å sørge for internkontroll for å sikre at kommunen oppfyller lov, forskrifter og politiske vedtak.»

Kommunestyret ba i møte 07.03.17, sak 12/17, om en ny statusoppdatering, via kontrollutvalget, innen 1. mars 2018.

RiskManager sin plass i kommunens internkontrollsystem

I tråd med kommunelovens § 23 skal Rådmannen påse at kommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner og at den er gjenstand for betryggende kontroll. RiskManager, som er Tysvær kommune sitt kvalitetssystem, er et viktig virkemiddel for at administrasjonen kan oppfylle kravet i denne loven.

Internkontroll gjennomføres i dag som systematiske tiltak som skal sikre at kommunen planlegger, organiserer, utfører og vedlikeholder våre aktiviteter i samsvar med gjeldende regelverkskrav og mål for kommunen. RiskManager er vårt ledelsesverktøy som brukes i dag som et hjelpemiddel for styring og utvikling av den daglige drift ved alle seksjoner og arbeidssteder i kommunen.

Da kommunen gikk i 2013 til innkjøp av Risk Manager, startet arbeidet med etablering og implementering, og en oppnevnt prosjektgruppe ble nedsatt for å jobbe kontinuerlig med implementeringen av kvalitetssystem i hele kommunen. Gjennom de påfølgende 2 år ble RiskManager gjort digitalt tilgjengelig i alle resultatområder i Tysvær kommune. Opplæring ble systematisk gjennomført i alle enheter og arbeidet begynte å vise gode resultater.

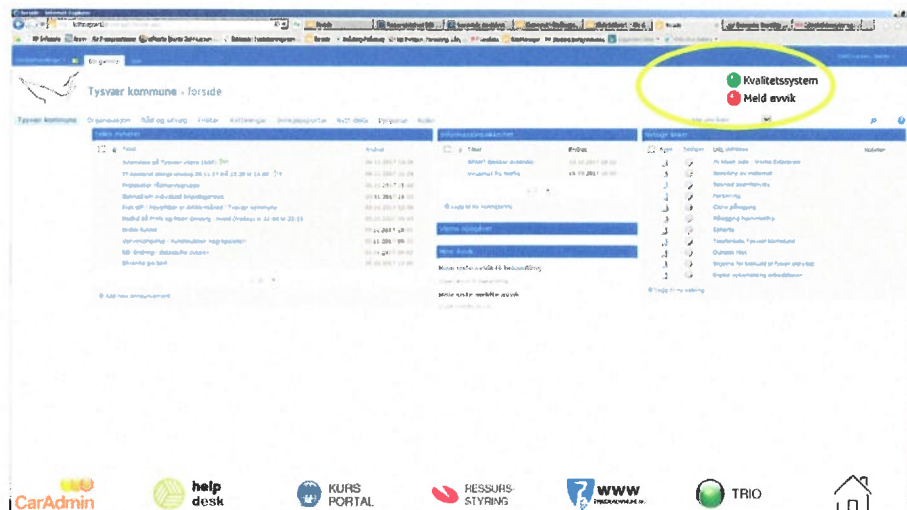
Kvalitetsarbeidet pågår nå systematisk i Tysvær kommune, og frem til 2018 har kommunen implementert hele 3 moduler i Risk Manager. Dette er:

- Dokumentmodulen
- Avviksmodulen
- Risikomodulen

Hvordan er kvalitetssystemet organisert?

Rådmannen er den øverste ansvarlige for kvalitetssystemet. Personal – og organisasjonssjefen er systemeier og har overordnet systemansvar. Alle resultatområdelederne og seksjonslederne har ansvar for at kvalitetssystemet er oppdatert og i bruk i sitt resultatområde.

Risk Manager er tilgjengelig for alle ansatte via kommunens arbeidsflate:

Kvalitetssystem: «Organisasjonsstruktur, prosedyre, prosesser og ressurser som er nødvendig for å iverksette kvalitetsledelse.» (NS-ISO 8402)

Kvalitetssikring: «Alle planlagte systematiske aktiviteter som er iverksatt som del av kvalitetssystem og påvist som nødvendig for å skaffe tilstrekkelig tiltro til at enhver vil oppfylle kravene til kvalitet.» (NS-ISO 8402)

Status for dokumentmodulen

Høsten 2017 ble det gjennomført en spørreundersøkelse som var rettet til alle redaktørene og koordinatorene av Risk Manager i Tysvær kommune. Til sammen representerer disse, alle resultatområdene i kommunen. Dette som et ledd i status kartlegging vedrørende kontinuerlig forbedringsarbeid med kommunens kvalitetssystem.

Spørreundersøkelsen ga følgende funn:

- Alle resultatområdene har implementert skreddersydde rutiner og prosedyrer gjeldende for sin enhet.
- Alle enheter har mål om å ferdigstille evt. manglende rutiner og prosedyrer innen utløpet av 2018.
- Alle enheter jobber systematisk med mål om å ha et kontinuerlig levende kvalitetssystem.
- Det er fortsatt behov for kontinuerlig opplæring i kvalitetssystemet, både for koordinatorene og øvrige ansatte som bruker systemet.
- Det finnes fortsatt gamle papir dokumenter og permer ute i enhetene, som ikke er slettet og/eller tatt bort.
- Det er ikke tilstrekkelig fokus i enhetenes ledermøter på kvalitetssystemet.

Det er behov for ytterlig opplæring og presisering av både bruken og informasjon om kvalitetssystemet som sådan. I 2017 ble det gjennomført flere individuelt tilpasset opplæring av koordinatorene, med gode tilbakemeldinger. Agendaen i disse kursene var skreddersydd etter deltakernes behov og konkret forespørsel. Det planlegges flere tilsvarende opplæring i 2018.

Det fremkom også at alle resultatområdene bruker Risk Manager som det verktøyet det har som intensjon, og alle resultatområdene har implementert prosedyrer i kvalitetssystemet.

I 2018 skal det også foreligge en enda tydeligere rolle- og forventningsavklaring overfor koordinatorene. Det er koordinatorene som er bindeleddet mellom administrasjonen og enhetene, og er av den grunn svært viktige medspillere i å nå kommunen sitt mål om å ha et levende kvalitetssystem. Koordinatorene har som oppgave å informere og følge opp arbeidet med sin enhets kvalitetsarbeid.

Videre skal vi sette ytterlig fokus på kvalitetssystemet i kommunens daglige ledelse.

Mal på rutiner og prosedyrer er etablert og implementert i kvalitetssystemet.

Status for avviksmodule

Det har vært stort fokus på avviksmodule i 2017. I løpet av året ble module innført i resultatområde aktivitet og omsorg, helse og forebygging, og kultur. Rådmannens stab, resultatområde teknisk og barnehage har vært i drift siden 2015-2016. Resultatområde skole er påbegynt høsten 2017. I løpet av våren 2018 forventes det dermed at hele organisasjonen rapporterer avvik i kvalitetssystemet.

Under implementeringen har det vært gjennomført opplæring i behandling av avvik for alle ledere og tiltaksansvarlige. I tillegg har prosjektansvarlige vært med i personalmøter og informert om avvik og melding av avvik. Når en nå går over fra prosjekt til drift av systemet er det viktig at en fremdeles holder fokus på oppfølging og repetisjon i organisasjonen. Det skal sikres at nye ledere og ansatte får god opplæring i avvikssystemet. Videre skal det settes fokus på hvordan rapporter på avvik hentes ut og brukes i kvalitetsarbeidet i HMS-gruppene.

Det ligger retningslinjer i kvalitetshåndboken for hvordan avviksrapportering skal følges opp i personalmøter, HMS-gruppen, i seksjonsledermøter, rapportering fra kvalitetsutvalget til rådmannsgruppen og videre til AMU og i tertialrapporteringen til kommunestyret.

Det vises for øvrig til vedlagte kvalitetshåndbok for mer informasjon om hvordan avvik skal håndteres og rapporteres i Tysvær kommune.

Status for risikomodule

Ettersom det i 2017 var et høyt trykk på organisasjonen med tanke på implementering av nye systemer og moduler i eksisterende systemer, deriblant avviksmodule, samt at det var nødvendig med kompetanseheving i hvordan utføre selve risikovurderingen, ble det bestemt at implementering av risikovurderingsmodule måtte avvendes noe. Når avviksmodule går over i drift, vil det frigjøre prosjektressurser som kan benyttes i implementering av risikomodule i organisasjonen.

Det er lovpålagt å risikovurdere arbeidsplassen. Risikovurderingen er arbeidsgivers ansvar. For å sikre kvaliteten på risikovurderingene som er gjort på hver enkelt arbeidsplass i hele organisasjonen, ble det gitt opplæring til alle HMS-gruppene på den årlige obligatoriske HMS-dagen i mai 2017.

Leverandør av opplæringen var kommunens eksterne bedriftshelsetjeneste; International SOS. I tillegg er det blitt satt opp en ekstra opplæringsdag/work shop, og HVO og HMS-rådgiver har vært til disposisjon for veiledning. Det er satt en frist for å gjennomføre og levere risikovurdering for alle 38 HMS-gruppene innen 1. februar d.å. Status for hvilke arbeidsplasser som har risikovurdert vil bli rapportert AMU 23. februar. Det at organisasjonen har fått økt kompetanse på risikovurdering, vil forenkle prosessen med å implementere risikomodule.

Med hilsen

Arvid S. Vallestad (Sign.)
rådmann

Kristin Helle (Sign.)
personal – og organisasjonssjef

Vedlegg : Kvalitets håndbok for TK

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	4/18
Kommunestyret	20.03.18	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM «KVALITET PÅ OPPLÆRINGA I SKULANE»

Vedlegg: Brev frå rådmannen, dagsett 01.02.18, sendt til sekretariatet 16.02.18

Saksorientering:

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok samrøystes i møtet 07.03.17, sak 13/17 følgjande:

1. *Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «Kvalitet på opplæringa i skulane i Tysvær» og tar denne tilførebels orientering.*

Kommunestyret konstaterer at det blir arbeidd godt innan alle satsingsområda i skulen. Rapporten viser samtidig at det også er forbedringspotensiale innan resultatoppnåing og systematikk.

2. *Rapporten blir med dette oversendt til rådmannen for oppfølging i forhold to revisjonen sine tilrådingar, med formål om beste mogleg oppnåing av måla som er vedtatt i gjeldande Strategiplan for 2016-2020 og vedtekne mål i forhold til tilstandsrapporten.*
3. *Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet innan 1. desember 2017.*

Rapporten blei bestilt i september 2016 og lagt frå fram for kontrollutvalet i møtet 07.02.17, sak 6/17. Revisor kom med følgjande vurderingar (sekretariatet si framheving og ord):

- *Alle skulane gjennomfører ei form for skulebasert vurdering jamnleg.*
- *Basert på tilstandsrapport og intervjuar kan det sjå ut som siste års innsparingane ikkje har hatt negativ innverknad på kvaliteten i skulen.*
- *Skulane nyttar verktøy i henhald til interne krav frå skuleeigar.*
- *Skulane fortel at verktøya er nyttige, og at dei utfyller kvarandre.*
- *Skulane arbeidar godt med alle dei tre satsingsområda med tilhøyrande resultatmål som er nedfelt i strategiplanen 2016-2020.*

Revisjonen tilrådte at kommunen får på plass eit høveleg system som sikrar at skulebasert vurderingar er forankra i mål, og som dokumenterer vurderingar, korleis desse er følgt opp, evt. tiltak og ein plan for oppfølging av tiltak.

Rådmannen meinte revisor var uklår når det gjaldt bruk av omgrepet «mål», og at oppdraget var svært omfattande i forhold til tida som hadde vore til rådvelde.

Revisjonen meinte at forvaltningsrevisjonen viser at kommunen har eit lite forbettringspotensiale, men dei avdekka inga store manglar og område som det bør gjerast umiddelbart noko med. Rådmannen var også nøgd med at rapporten konkluderte med at skulane oppfyller lovkrava etter § 2-1.

Tilbakemelding

Rådmannen har i brev, dagsett 01.02.18, gjeve tilbakemelding på status for dei omtala punkta og korleis dei er følgt opp. Brevet følgjer saka som mangfoldiggjort vedlegg (**vedlegg 1**).

Det er i skrivet vist til overordna strategiplan, og det er lista opp tiltak som er gjennomført eller skal gjennomførast i 2018. Det gjeld:

- A. Skuleeigar organiserer og driv prosessar med skuleleiarane, som set dei i stand til å utvikle vidare læring i eigen skule,**
- B. utarbeiding av mal for oppfølging av kvalitetsarbeid,**
- C. utarbeiding av felles mal for kvalitetsutvikling på skulenivå med utgangspunkt i overordna strategiplan,**
- D. skuleleiinga legg til rette for deling av fagleg og didaktisk kompetanse i lærande nettverk på eigen skule og på tvers av skular,**
- E. Tysværskulen har eit system for spreiding av lærarane sin vurderingskunnskap og – kompetanse.**

Sekretariatet sine kommentarar

I følgje kontrollutvalsforskrifta med merknader, ligg det til kontrollutvalet å sjå til at rådmannen følgjer opp rapportar. Det ligg ikkje til kontrollutvalet å fastsette korleis administrasjonen skal følgje opp påviste avvik/manglar i det konkrete tilfellet, då dette er rådmannen sitt ansvar. Det skal også rapporterast til kommunestyret dersom kontrollutvalet meiner saka ikkje er følgt opp på ein tilfredsstillande måte. Saka skal uansett til kommunestyret då utvalet skal avgi rapport til kommunestyret om korleis merknader til rapport er følgt opp.

Dette synes ikkje vere aktuelt, då tilbakemelding visar at tilrådingane er følgt opp og dei planar som var lagt i 2017 er gjennomført eller vil bli gjennomført i 2018.

**SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL
KOMMUNESTYRET:**

Tysvær kommunestyre tar oppfølging av KPMG sin rapport «Kvalitet på opplæringa i skulane» frå 2017 og rådmannen sin tilbakemelding om gjennomførte og planlagte tiltak i strategiplanen til orientering.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Haugaland Kontrollutvalssekretariat

Haugaland
Kontrollutvalssekretariat IKS
Mottatt dato: 16.02.18
Journalført: 18/70/16ha
Arkivkode: 216

TILBAKEMELDING FORVALTNINGSREVISJON «KVALITET I SKULEN»**Bakgrunn**

Viser til vedtak i kommunestyret 07.03.2017, PS 13/17, Forvaltningsrevisjonsrapport - Kvalitet i opplæringa i skulane.

1. Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «Kvalitet på opplæringa i skulane i Tysvær» og tar denne til førebels orientering. Kommunestyret konstaterer at det blir arbeidd godt innan alle satsingsområda i skulen. Rapporten viser samtidig at det også er forbedringspotensiale innan resultatoppnåing og systematikk.
2. Rapporten blir med dette oversendt til rådmannen for oppfølging i forhold til revisjonen sine tilrådingar, med formål om best mogleg oppnåing av måla som er vedtatt i gjeldande Strategiplan for 2016-2020 og vedtekne mål i forhold til tilstandsrapporten.
3. Rådmannen gjev tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet innan 1. desember 2017.

Oppfølging av revisjonen sine tilrådingar, jf. punkta 2 og 3**A. Skuleeigar organiserer og driv prosessar med skuleleiarane som set dei i stand til å utvikle vidare læring på eigen skule. (Jf. Strategiplanen)**

- Tiltak: Kompetanse innan oppfølging av kvalitetsarbeid.
- Målgruppe: Rektorgruppa, hovudtillitsvald og skuleeigar (skulesjef og rådgjevar skule).
- Når: 21-22.08.17, 20-21.11.17, 5.-6.03.18 og 16.17.04.18.
- Fagansvarlege: Dr Sara Bubb og professor Peter Early, University of London.

B. Utarbeiding av mal for oppfølging av kvalitetsarbeid

Malen kan brukast på alle nivå i utviklingsarbeidet

Arbeidsmåte/ Didaktisk tilnærming <i>Changes</i>	Nå-situasjon <i>Now</i>	Forventa endring hos elevane <i>Intended Impact</i>	Evaluering <i>Evaluation</i>

C. Utarbeiding av felles mal for kvalitetsutvikling på skulenivå med utgangspunkt i overordna strategiplan

Felles mal for utviklingsplan er knytt opp til strategiplanen, hovudområda og tilhøyrande område i Conexus Insigth (Tidlegare PULS). Skuleeigar fyller ut første del av planen medan skulane vel tema ut frå område der dei kan dokumentere forbedringspotensiale. Dette sikrar både systematikk og skulebasert tilpassing.

D. Skuleleiinga legg til rette for deling av fagleg og didaktisk kompetanse i lærande nettverk på eigen skule og på tvers av skular. (Jf. Strategiplan)

- Tiltak: Fagnettverk innan iPad, engelsk, matematikk og IKT.
- Målgruppe: Lærarar i Tysværskulen 2017-2018.
- Når: 20.09.17, 04.10.17, 08.11.17, 06.12.17, 24.01.18, 28.02.18, 21.03.18, 18.04.18 (13:00-16:00).
- Fagansvarlege:
 - iPad- lærarar frå pilotskulane Førland, Grinde og Tysværvåg
 - Engelsk- Britt Mona Vang, rådgjevar Karmøy kommune
 - Matematikk: Tilsette ved matematikksenteret
 - IKT: Lars Johannes Liknes, fagrettleiar IKT og Olav Rommetveit Staveland, rektor Frakkagjerd ungdomsskule.

E. Tysværskulen har eit system for spreiding av lærarane sin vurderingskunnskap og -kompetanse. (Jf. Strategiplan)

- Tiltak 1:** Kompetanseheving innan VFL og bruk av «actionplan».
- Målgruppe:** Lærarar i Tysværskulen 2017-2018.
- Når:** To planleggingsdagar 2017-2018 (18.09.17 og 22.01.18).
- Fagansvarlege:** Dr. Sara Bubb, Britt Mona Vang, rådgjevar Karmøy kommune, og Tone Hatteland, rektor Førland.
- Merknad:** Opplæring i bruk av actionplan på elevnivå, klassenivå og skulenivå ut frå tema.
-
- Tiltak 2:** VFL-nettverk (Vurderingsnettverk).
- Målgruppe:** VFL-gruppe kommunenivå sett saman av 2-4 tilsette frå skulane.
- Når:** To gonger/halvår 13:00-15:30.
- Fagansvarlege:** Dr Sara Bubb, Britt Mona Vang, rådgjevar Karmøy kommune, og Tone Hatteland, rektor Førland.
- Merknad:** Deling av praksisforteljingar frå skulane.

Med helsing

Eli Krokedal
skulesjef

Kirsten Synnøve Rolland
rådgjevar

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krev derfor ingen signatur.

C. Utarbeiding av felles mal for kvalitetsutvikling på skulenivå med utgangspunkt i overordna strategiplan

Felles mal for utviklingsplan er knytt opp til strategiplanen, hovudområda og tilhøyrande område i Conexus Insigh (Tidlegare PULS). Skuleeigar fyller ut første del av planen medan skulane vel tema ut frå område der dei kan dokumentere forbedringspotensiale. Dette sikrar både systematikk og skulebasert tilpassing.

D. Skuleleiinga legg til rette for deling av fagleg og didaktisk kompetanse i lærande nettverk på eigen skule og på tvers av skular. (Jf. Strategiplan)

- Tiltak: Fagnettverk innan iPad, engelsk, matematikk og IKT.
- Målgruppe: Lærarar i Tysværskulen 2017-2018.
- Når: 20.09.17, 04.10.17, 08.11.17, 06.12.17, 24.01.18, 28.02.18, 21.03.18, 18.04.18 (13:00-16:00).
- Fagansvarlege:
 - iPad- lærarar frå pilotskulane Førland, Grinde og Tysværvåg
 - Engelsk- Britt Mona Vang, rådgjevar Karmøy kommune
 - Matematikk: Tilsette ved matematikksenteret
 - IKT: Lars Johannes Liknes, fagrettleiar IKT og Olav Rommetveit Staveland, rektor Frakkagjerd ungdomsskule.

E. Tysværskulen har eit system for spreiding av lærarane sin vurderingskunnskap og -kompetanse. (Jf. Strategiplan)

- Tiltak 1:** Kompetanseheving innan VFL og bruk av «actionplan».
- Målgruppe:** Lærarar i Tysværskulen 2017-2018.
- Når:** To planleggingsdagar 2017-2018 (18.09.17 og 22.01.18).
- Fagansvarlege:** Dr. Sara Bubb, Britt Mona Vang, rådgjevar Karmøy kommune, og Tone Hatteland, rektor Førland.
- Merknad:** Opplæring i bruk av actionplan på elevnivå, klassenivå og skulenivå ut frå tema.
- Tiltak 2:** VFL-nettverk (Vurderingsnettverk).
- Målgruppe:** VFL-gruppe kommunenivå sett saman av 2-4 tilsette frå skulane.
- Når:** To gonger/halvår 13:00-15:30.
- Fagansvarlege:** Dr Sara Bubb, Britt Mona Vang, rådgjevar Karmøy kommune, og Tone Hatteland, rektor Førland.
- Merknad:** Deling av praksisforteljingar frå skulane.

Med helsing

Eli Krokedal
skulesjef

Kirsten Synnøve Rolland
rådgjevar

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krev derfor ingen signatur.

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	5/18
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON – «INVESTERINGAR – AVGJERDSGRUNNLAG OG STYRING»

Vedlegg: KPMG: Prosjektplan- «Investeringar – avgjerdsgrunnlag og styring»,
(fordeling av timal er ikkje off., Offl § 13/Forv. § 13)

Saksorientering:

I møtet 14.11.17, sak 28/17 bad kontrollutvalet revisjonen om å legge fram utkast til prosjektmandat på eit forvaltningsprosjekt til neste møtet på nyåret. Utkast til plan blei oversendt sekretariatet 15.02.18 v/Lena Davik Fjærtøft:

Vedlagt er KPMG sitt forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjon på tema Investeringar – avgjerdsgrunnlag og styring, i Tysvær kommune.

Bakgrunn

Temaet er tatt inn i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020. Planen blei vedteken av kommunestyret imøtet 1.06.16, sak 40/16.

Føremål og problemstillingar

Føremålet med denne forvaltningsrevisjonen vil vere å sjå til at kommunen har tilstrekkeleg styring med investeringsprosjekt, retta mot avgjerdsgrunnlag for investeringsprosjekt og innleiarande fasar av prosjekt. Ein skal undersøkje både kommunen sin systemtilnærming/rutinar og kommunen sin praksis.

For å få vurdert konkret praksis, skal forvaltningsrevisjonen inkludere ei konkret vurdering av prosjektstyringa ved 1) Tysvær avløpsreinsanlegg og 2) eit nærmare utvald prosjekt. Formålet vil vere å dra læring frå konkrete erfaringar til framtidige prosjekt.

Gjennomgang av case-prosjekta vil vere avgrensa til kommunen si handtering av prosjektstyring (korleis ein har jobba). Revisjonen vil ikkje omfatte konkrete vurderingar og avgjerder gjort i prosjektet (kva ein har bestemt). Gjennomgangen vil vere avgrensa til å sjå på konseptfasen og planleggingsfasen av prosjektstyring. 1

Forvaltningsrevisjonen vil vere forbettringsorientert, og vil ha som føremål å gje tilrådingar om tiltak dersom forvaltningsrevisjonen avdekkar avvik eller mogelege forbettringsområde.

På bakgrunn av føremålet er følgjande problemstillingar foreslått:

1. Kva har vore større investeringar (over 2 mill. kr.) i Tysvær kommune dei siste fem år og kva større investeringar er planlagd dei komande år?

2. I kva grad har kommunen tilfredsstillande rutinar og prosedyrar for styring av investeringsprosjekt i tidlege fasar? Herunder vil vi undersøkje:

a. Roller og ansvar.

Korleis er kommunen si styring av større investeringsprosjekt organisert?

b. Avklaring av behov og val av konsept.

Herunder, i kva grad har kommunen rutinar og prosedyrar for

i. å utarbeide klare mandat for konseptfasen?

ii. å utarbeide utgreiing av alternative konsept og grunngjeving for val om det konseptet som er best egna til å tilfredsstille eit definert behov?

iii. å skildre kva som skal til for at prosjektet blir ein suksess, og kva for usikkerheiter som er knytt til prosjektet?

iv. å utarbeide styringsdokumentasjon som prosjektforslag, prosjektgrunngjeving og faseplan for planleggingsfasen?

v. å vurdere om prosjektforslaget understøtter måla til kommunen og avgjere om planleggingsfasen kan starte?

c. Planlegging av overordna styring av prosjektet.

Herunder, i kva grad har kommunen rutinar og prosedyrar for:

i. å oppdatere prosjektgrunngjevinga?

ii. å utarbeida styringsdokument med oversikt over alle sentrale forhold i prosjektet (som overordna rammer, gjennomføringsstrategi og prosjektplan)?

iii. å utarbeide gevinstrealiseringsplan?

iv. å utarbeide faseplan for gjennomføring?

v. å avgjere om styringsdokumentasjonen frå planleggingsfasen gir tilstrekkeleg grunnlag til å avgjere oppstart av gjennomføringsfasen?

3. I kva grad har kommunen ei praktisk styring av investeringsprosjekt som er i samsvar med

a. egne rutinar, prosedyrar og vedtak?

b. god praksis for prosjektstyring?

For å svare på denne problemstillinga vil revisjonen vurdere skriftleg dokumentasjon og anna informasjon om konkrete prosjektstyring i samband med investeringar i eit formålsbygg (hovudcase), samt sjå dette opp i mot erfaringane frå ei VA-investering.

Ressursbruk

Slik prosjektet nå ligg føre er det estimert ein ressursbruk på **220 timar**. Timane er innanfor det som kommunestyret har sett av i budsjettet til forvaltningsrevisjon i 2018.

Av medtode er nemnt dokumentinnsamling og bruk av intervju.

Når det gjeld aktivitets- og framdriftsplan har KPMG tidlegare bede om at det ikkje vert gjort offentleg, då den syner selskapet si disponering av ressurar. Sekretariatet har teke dette ut på side 5 med heimel i Off.love § 13/Forv. Lov § 13 og legg den berre fram i møtet.

KPMG skriv at oppstart vil vere i mars. I mars til mai vil de samle inn og analysere data. Rapportsskriving vil skje i i juni-august og høyring vil skje i august. Levering av endeleg rapport vil skje i forkant av kontrollutvalet sitt møte i 4. september. Rapporten vil då bli lagd fram for kommunestyret i oktober.

Kontrollvalet må før endelig bestilling ta stilling til om dei framlagde problemstillingane dekkjer det kontrollutvalet ønskjer å oppnå med prosjektet.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Tysvær kontrollutval bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet "Investeringar – avgjerdsgrunnlag og styring" i tråd med det utkastet til prosjektplan som ligg føre/ evt. med desse endringane:

Ramma vert sett til 220 timar.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

VEDLEGG
SAK 5/18

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 15.02.18
Journalført: 18/68/16ha
Arkivkode: 216

Prosjekt- plan

**Investeringar –
avgjerdsgrunnlag og styring**

Forvaltningsrevisjon
Tysvær kommune

Februar 2018

www.kpmg.no

Innhold

1. Innleiing	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Forundersøking	3
2.1 Formål	7
2.2 Problemstillingar	7
2.3 Revisjonskriterium	8
3. Tilnærming	9
3.1 Metode	9
3.2 Aktivitets- og framdriftsplan	9
4. Utførande revisorar og honorar	10
4.1 Prosjektteam	10
4.2 Honorar	10

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

Kontrollutvalet i Tysvær kommune vedtok i møtet 14.11.17 sak 28/17 å bestille ein prosjektplan for ein forvaltningsrevisjon om "Investerings – avgjerdsgrunnlag og styring" frå KPMG AS.

I plan for forvaltningsrevisjon er risiko knytt til temaet "Avgjerdsgrunnlag for investeringar" omtalt slik:

"Eit av dei største risikoområda identifisert i kommunen er risikoen for at det er eit **for svakt avgjerdsgrunnlag for investeringar**. Konsekvensen er at det kan gjerast feil investeringsavgjersler. Generelle årsaker til at denne risikoen er tilstade kan vere at det er mangelfulle investeringsanalyser og avgjerdsprosessar i kommunen. Det kan også vere manglande kompetanse og kapasitet, eller uklare rutinar og ansvarstilhøve, for å utarbeide grundige nok analyser som underlag for avgjersler.

På arbeidsmøte blei det mellom anna trekt fram at manglande erfaring kan vere ein årsak til risikoen. Muleg manglande openheit og ikkje nok samhandling mellom administrasjon og politikarar blei også drøfta.

Grunnlagsarbeidet bak avgjerder om investeringar er ein vesentleg del av prosessen i ei verksemd si styring av investeringsprosjekt. Dette tema kan til dømes undersøkast som eit eige spissa tema i ein forvaltningsrevisjon, eller eventuelt undersøkast saman med temaet prosjektstyring i sin heilskap."

I plan for forvaltningsrevisjon er risiko knytt til temaet "Styring av investeringsprosjekt" omtala slik:

"Risiko for at prosjekt ikkje leverer i høve til avtala tid, kostnad og kvalitet blei identifisert å vere blant dei største risikoområda. Generelle årsakar til at slik risiko kan oppstå er at store og komplekse prosjekt er krevjande å styre, at kommunen ikkje har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å styre prosjekt, eller at kommunen ikkje har gode nok styringsverktøy. Mangelfull kontroll med leveransar frå leverandørane til kommunen kan vere ein annan årsak til risiko. Kostnadssprekk kan føre til økte gebyr og relativt store økonomiske tap for kommunen. Forseinkingar kan føre til at inntektsstraumen frå investeringa forsinkast. Dette samt kvalitetsutfordringar kan og gi negative følgjer for øvrig verksemd.

På arbeidsmøtet i kommunen uttrykte administrasjonen at det kunne vere ønskeleg med eit eksternt blikk på pågåande arbeid med investeringsprosjekt i kommunen. Prosjektstyring er utfordrande, og det gjeld frå bestilling til prosjekt er avslutta. Det blir mellom anna vurdert å vere stor risiko knytt til VA-utbygging, grunna at det gjerast ei stor økonomisk investering her."

I møtet 14.11.17 var det vidare innspel frå kontrollutvalet. Innspela har alle blitt vurdert av KPMG som del av forarbeidet til prosjektplan.

1.2 Forundersøking

Det er eit mål å etablere ein god prosjektplan som stiller opp relevante og vesentlege problemstillingar for forvaltningsrevisjonen. KPMG har gjennomført ein prosess for å konkretisere formål og problemstillingar i forvaltningsrevisjonen. Vi har

- ✓ gjennomgått og drøfta innspel frå kontrollutvalet
- ✓ gjennomgått rådmannen sitt forslag til budsjett 2018 og økonomiplan 2019 -2021, og presentasjon av budsjett 2018, økonomiplan 2018- 2021, kommunestyret 30.10.17.
- ✓ gjennomgått tidlegare forvaltningsrevisjonar som KPMG har gjennomført innanfor tema styring av investeringsprosjekt i andre kommunar.

- ✓ hatt samtale med rådmann. Vi har og hatt fleire forsøk på dialog med teknisk sjef utan å lukkast, i hovudsak for å få meir informasjon om gjennomførte prosjekt, og for å få tilsendt kommunen sitt reglement for utvikling av kommunale byggeprosjekt.

Vi presiserer at følgande oversikt er førebels informasjon, dvs. vår forståing og oppsummering av informasjonen som vi har fått, som på dette stadiet ikkje har vore til verifisering i kommunen.

1.2.1 Kort om styring av investeringsprosjekt i Tysvær kommune

Tysvær kommune har ein modell/eit reglement for utvikling av kommunale byggeprosjekt som legg føringar for korleis kommunen skal styre kommunale byggeprosjekt. Kommunen tar utgangspunkt i fem fasar i utvikling av investeringsprosjekta, kor målet mellom anna er å samla handtere både bygningsmessige omsyn og omsyn til organisasjonsutvikling. Grovt sett er fasane:

1. Behovs- og dimensjoneringsanalyser
2. Programmering – deriblant utarbeiding av romskisser og funksjonalitet
3. Prosjektering
4. Byggefasen
5. Overlevering og driftssetting

Val av entrepriserform skjer i overgangen mellom fase 2 og 3, og legg og ei rekkje føringar for den vidare prosessen. Det blei spelt inn som interessant å sjå nærare på korleis val av entrepriserform fungerer.

I kommunen sin modell vert det skilt mellom to hovudroller: Prosjekteigar og prosjektleiinga. Prosjekteigar er tenkt å vere ei gjennomgåande rolle i prosjektet, heilt frå tidlegaste fase av eit prosjekt. Prosjekteigarrolla skal handterast av to rådmann, representert ved vedkommande fagsjef som er brukar av bygget (til dømes skulesjef), saman med plansjef. Prosjektleiinga er typisk lagt til resultatområdet teknisk, som har ansvaret for å organisere prosjekt frå prosjektering og til overlevering. Rådmannen opplyser at kommunen planlegg å i nær framtid opprette eit eige prosjektkontor som vil ha einaste ansvar å drifte prosjekt. Dette for å tydeleggjere fokus på investeringsprosjekta framover. Frå politisk side er teknisk utval og formannskapet dei sentrale organ i prosjektprosessen.

1.2.2 Kort om investeringar i Tysvær kommune

Det er planlagt betydelige investeringar i Tysvær kommune i åra som kjem. Rådmannen sitt forslag til investeringsbudsjett gir eit samla investeringsvolum for 2018-2021 på 630 mill. kr.

Det er ein auke på 90 mill. kr i framlegget for 2018, i forhold til vedtatt økonomiplan. Av dette skriv 40 mill. kr. seg frå rundkøyring Aksdal og 30 mill. kr. frå auka investeringsnivå VA.

1.2.2.1 VA-investeringar

Når det gjeld VA-investeringar spesielt, planlegg kommunen samla VA-investeringar på 74,8 mill. kr. i 2018, og 59,6 mill. kr i 2019. Det er satt opp i alt 22 poster på investeringsbudsjettet på VA-området i 2018. Det skal i løpet av første halvår 2018 imidlertid leggjast fram ein politisk sak for statusrapport og vurdering av endring for første halvår i vatn og avløp. Det er peikt på at investeringane må vere tilpassa folketalsutvikling og utvikling i talet på abonnentar.

Ei større, gjennomført VA-investering er Tysvær avløpsreinsanlegg, som stod ferdig i 2017. Samla investeringsutgift ligg an til å bli på 41,5 mill. kroner, etter tilleggslyve på 11,5 mill. kr. i 2018.

1.2.2.2 Andre investeringar

Når det gjeld andre investeringar står mellom anna følgande oppført i budsjett og økonomiplanen:

- ✓ Albatross-bygget kjøp/leige 2. etasje er interessant og blir vurdert vidare – kjøp ca. 45 mill. kr
- ✓ Nytt badeanlegg knytning mot Albatross blir utreda vidare. Kostnad 58 mill. kroner for full utbygging; investeringa kommunen må bere med eigne midlar er 25 mill. kr.
- ✓ Parkeringshus blir utreda vidare aust for kyrkja, kostnad 35 - 45 mill. avhengig av løysning.

- ✓ Ombygging servicetorg/fellesekretariat 14 mill. samla. Tillegg 6 mill. kr.
- ✓ Førre skule: Alternativer for utbygging vist fram; frå 10 mill. kr. Som minimumsløysing til ny skule 140 mill. kr. Minimumsløysing er tilrådd (ventilasjon og lett oppussing).
- ✓ Dag- og aktivitet Hamrane vurdert som best med nybygg – er ført opp 18 – 20 med 44 mill. kr.
- ✓ Stølsberg/Stegaberg butiltak –sluttløyving 52 mill. kroner; samla 92 mill. kr.
- ✓ Aksdalskrysset forskottet med 55 mill. kroner; berekna tilbakebetaling 2021.
- ✓ Frakkagjerdvegen 15 mill. kr i 2019 frå inv. og utv. fond. I tillegg ligg tomtkjøp på 30 mill. kroner på Skeiseid forskottet.
- ✓ Felles driftsbygg Aksdal Næringspark; samla 35 mill. kroner byggjetrinn 1.
- ✓ Førre kyrkjegard må utvidast i 2021 og 2022 med anslagsvis 10 mill. kr.

Som det går fram av den førebelse oversikten overfor, er det planlagd mange større investeringar framover. Dette gjer det svært viktig for kommunen å vere sikra at ein har på plass ein god styring av investeringsprosjekt, derunder at ein sikrar at ein gjer dei rette investeringane.

1.2.3 Vurdering av kontrollutvalet sine innspel

I møtet 14.11.17 var det innspel frå eit kontrollutvalsmedlem om at ein forvaltningsrevisjon på tema avgjerdsgrunnlag for investeringar bør inkludere ein gjennomgang av Tysvær kommune sine reguleringsplanar, kvalitetssjekk av utarbeida planar, og vurdering av om planar som er utarbeida og er under utarbeiding speglar lokale og regionale behov for framtida. Eit hovudspørsmål var: Er planarbeidet i henhold til vedtatt kommuneplan og strategi? Derunder var det også fleire spesifiserte spørsmål, retta mot til dømes

- ✓ kvaliteten på prognoser for befolkningsvekst
- ✓ kva for planlagde utbyggingar av bustadar som vil trenge ekstra kostnader for gjennomføring, og
- ✓ korleis planlagde investeringar for å legge til rette for nytt sentrum i Aksdal passar inn i regionale behov.

Etter KPMG si forståing handlar dette om å sjå nærare på korleis kommunen riggar seg for framtida med sine val av utbyggingar. Kommuneplanen med arealdel er eit sentralt dokument/arbeid i så måte. Vi vurderer at ein forvaltningsrevisjon retta mot desse tema vil vere ein revisjon av kommuneplanprosessen, kor kopling til styring av investeringsprosjekt ikkje er gitt. Kommuneplanen er eit politisk dokument som beskriv korleis politisk nivå ønsker å prioritere ressursar og areal. Ein forvaltningsrevisjon har mogleik til å ettersjå kva slags analyser som ligg til grunn for kommuneplanen, men vi vil likevel ikkje råde til ei slik vinkling, då ein her etter vår vurdering vil ligge i ein hårfin balanse med revisjonsmandatet. Vi rår til at kontrollutvalet heller inviterer administrasjonen til å svare på desse spørsmåla. Basert på administrasjonen si utgreiing kan kontrollutvalet vurdere behov for eventuell vidare undersøking i etterkant.

1.2.4 Forslag til tilnærming i forvaltningsrevisjonen

Basert på vår forståing av bestillinga samt forundersøkinga, foreslår vi ein forvaltningsrevisjon av kommunen si prosjektstyring av større investeringsprosjekt. Vi rår til at forvaltningsrevisjonen spissar seg inn mot å sjå på kommunen sitt arbeid med avgjerdsgrunnlag for investeringar. Dette er ein vesentleg del av ei verksemd si styring av investeringsprosjekt, kor det vert lagt føringar for resten av prosjektgongen. Med vektlegging av avgjerdsgrunnlag for investeringar bør forvaltningsrevisjonen sjå på styring i dei tidlege fasar av investeringsprosjekt: Konseptfasen og planleggingsfasen.

Eit prosjektforlaup kan delast inn i følgande fasar: Konsept, planlegge, gjennomføre, avslutte og realisere.

2. Formål og problemstillingar

2.1 Formål

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil vere å sjå til at kommunen har tilstrekkeleg styring med investeringsprosjekt, retta mot avgjerdsgrunnlag for investeringsprosjekt og innleiande fasar av prosjekt. Ein skal undersøkje både kommunen sin systemtilnærming/rutinar og kommunen sin praksis.

For å få vurdert konkret praksis, skal forvaltningsrevisjonen inkludere ei konkret vurdering av prosjektstyringa ved 1) Tysvær avløpsreinseanlegg og 2) eit nærmare utvald prosjekt. Formålet vil vere å dra læring frå konkrete erfaringar til framtidige prosjekt.

Gjennomgang av case-prosjekta vil vere avgrensa til kommunen si handtering av prosjektstyring (korleis ein har jobba). Revisjonen vil ikkje omfatte konkrete vurderingar og avgjerder gjort i prosjektet (kva ein har bestemt). Gjennomgangen vil vere avgrensa til å sjå på konseptfasen og planleggingsfasen av prosjektstyring.¹

Forvaltningsrevisjonen vil vere forbettringsorientert, og vil ha som formål å gje tilrådingar om tiltak dersom det avdekkast avvik eller mulige forbettringsområder.

2.2 Problemstillingar

På bakgrunn av formålet blir følgjande problemstillingar foreslått:

1. Kva har vore større investeringar (over 2 mill. kr.) i Tysvær kommune dei siste fem år og kva større investeringar er planlagd dei komande år?
2. I kva grad har kommunen tilfredsstillande rutinar og prosedyrar for styring av investeringsprosjekt i tidlege fasar? Herunder vil vi undersøkje:
 - a. Roller og ansvar.
Korleis er kommunen si styring av større investeringsprosjekt organisert?
 - b. Avklaring av behov og val av konsept.
Herunder, i kva grad har kommunen rutinar og prosedyrar for
 - i. å utarbeide klare mandat for konseptfasen?
 - ii. å utarbeide utgreiing av alternative konsept og grunngjeving for val om det konseptet som er best egna til å tilfredsstille eit definert behov?
 - iii. å skildre kva som skal til for at prosjektet blir ein suksess, og kva for usikkerheiter som er knytt til prosjektet?
 - iv. å utarbeide styringsdokumentasjon som prosjektforslag, prosjektgrunngjeving og faseplan for planleggingsfasen?
 - v. å vurdere om prosjektforslaget understøtter måla til kommunen og avgjere om planleggingsfasen kan starte?
 - c. Planlegging av overordna styring av prosjektet.
Herunder, i kva grad har kommunen rutinar og prosedyrar for:
 - i. å oppdatere prosjektgrunngjevinga?
 - ii. å utarbeida styringsdokument med oversikt over alle sentrale forhold i prosjektet (som overordna rammer, gjennomføringsstrategi og prosjektplan)?
 - iii. å utarbeide gevinstrealiseringsplan?

¹Kjelde: Felles prosjektmodell for offentlig sektor, Prosjektveiviseren.no

- iv. å utarbeide faseplan for gjennomføring?
- v. å avgjere om styringsdokumentasjonen frå planleggingsfasen gir tilstrekkeleg grunnlag til å avgjere oppstart av gjennomføringsfasen?

For å svare på denne problemstillinga vil revisjonen vurdere tilgjengeleg skriftleg dokumentasjon og anna informasjon som dokumenterer kommunen si generelle tilnærming til prosjektstyring. Det vil vere vektlagt å sjå på aspekt som typisk inngår i ein konseptfase og ein planleggingsfase i ein prosjektgang og dette vil bli vurdert opp i mot god praksis for prosjektstyring.

- 3. I kva grad har kommunen ei praktisk styring av investeringsprosjekt som er i samsvar med
 - a. egne rutinar, prosedyrar og vedtak?
 - b. god praksis for prosjektstyring?

For å svare på denne problemstillinga vil revisjonen vurdere skriftleg dokumentasjon og anna informasjon om konkrete prosjektstyring i samband med investeringar i eit formålsbygg (hovudcase), samt sjå dette opp i mot erfaringane frå ei VA-investering.

2.3 Revisjonskriterium

Til problemstillinga vert det stilt opp revisjonskriterium. Revisjonskriterium er dei krav og normer som tilstand og/eller praksis i kommunen vert målt mot. Revisjonskriteria må være aktuelle, relevante og gyldige for kommunen.

Ved val av revisjonskriterium blir det tatt utgangspunkt i oppstilte problemstillingar.

- ✓ Kommune洛vens §23 om betryggande kontroll
- ✓ Politiske vedtak og føringar
- ✓ Kommunen sine egne prosjektstyringsverktøy (reglement, rettleiarar, prosedyrar og liknande)
- ✓ God praksis for prosjektstyring, med utgangspunkt i "Felles prosjektmodell for offentlig sektor", Prosjektveiviseren.no, og Prince2 .

3. Tilnærming

3.1 Metode

For å svare på problemstillingane vil det gjennomførast dokumentanalyse og intervju. I første omgang vil relevante dokument hentas inn direkte frå kommunen. Vi vil i hovudsak hente inn og gjennomgå dokumentasjon som kan gi informasjon om Tysvær kommune si prosjektstyring frå tidleg fase og fram til gjennomføringsfasen, generelt og spesifikt for dei utvalde caseprosjekta. Dokumentanalysen vil supplerast med intervju.

Vi vil gjennomføre intervju med administrativ leiding og nøkkelpersonell, eksempelvis rådmann, aktuell fagsjef, teknisk sjef og prosjektleiarar, i tillegg til eventuelle andre personar som har tilknytning til området og dei aktuelle caseprosjekta. Formålet med intervju er å få utfyllande informasjon og forklaringar til dokumentasjonen vi mottar. Ved gjennomføring av intervju utarbeidar vi intervjuguidar. Frå kvart intervju skriv vi referat som vi sender til kvar enkelt respondent til verifisering (gjennomlesing og eventuell korrigerings). Svara frå respondentar analyserast og stillast deretter saman med anna dokumentasjon.

Informasjonen som hentast inn vil bli gjennomgått og analysert opp mot revisjonskriteria for å svare på revisjonen sine problemstillingar.

3.2 Aktivitets- og framdriftsplan

Figuren under viser forslag til aktivitets- og framdriftsplan:

			Februar							Mars				April					Mai					Juni					Jul	August					Sep
Faser + aktiviteter	Ansvar	Time	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	31	32	33	34	35	36	37				
1 Forberede																																			
1.1 Forundersøkelse	KPMG																																		
1.2 Etablere prosjektplan	KPMG																																		
1.3 Godkjenning prosjektplan KU	KPMG																																		
2 Starte opp																																			
2.1 Sende oppstartsbrev	KPMG																																		
2.2 Oppstartsmøte	KPMG																																		
2.3 Dokumentliste	KPMG																																		
2.4 Intervjuplan	KPMG																																		
3 Gjennomføre																																			
3.1 Dokumentanalyse	KPMG																																		
3.2 Intervjuguide	KPMG																																		
3.3 Intervjuer	KPMG																																		
3.4 Analyse	KPMG																																		
3.5 Kvalitetssikring	KPMG																																		
3.6 Rapportutkast	KPMG																																		
4 Rapport																																			
4.1 Ferdigstille rapportutkast	KPMG																																		
4.2 Høring rapportutkast (1-2 u.)	KPMG																																		
4.3 Oversending av rapport	KPMG																																		
4.4 Presentasjon KU	KPMG																																		
		220																																	

Aktivitets- og framdriftsplanen viser at arbeidet med forvaltningsrevisjonen kan starte opp i mars, etter at prosjektplanen er vedtatt i kontrollutvalet. I mars-mai vil vi samle inn og analysere data. Rapportskriving vil skje i juni-aug og høring av rapporten vil skje i august. Vi vil levere endeleg rapport til kontrollutvalet sitt sekretariat i august, og presentere rapporten i kontrollutvalsmøtet 4. september.

4. Utførande revisorar og honorar

4.1 Prosjektteam

KPMG sitt team i forvaltningsrevisjonen består av:

Oppdragsansvarleg: Ole Willy Fundingsrud

Prosjektleiær: Løna Davik Fjørtoft

Prosjektmedarbeidar:

- ✓ Bjørg Rabbe Sandven
- ✓ Kaia Grahm-Haga

4.2 Honorar

Ut frå gjeldande avtale.

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	6/18

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

DELTA I SELSKAPSKONTROLL – KARMSUND HAVN IKS

Vedlegg: KPMG sin prosjektplan (IM)

Bakgrunn

Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vedtok i møtet 20.09.17, sak 38/17 at dei vill ha lagt fram ei sak om tinging av selskapskontroll i Karmsund Havn IKS, og at eigarkommunane delte kostnadane for fellesprosjektet. Prosjektet er gjeve fyrsteprioritet i plan for selskapskontroll i alle dei fem kommunestyra på Haugalandet.

I overordna analyse blei Karmsund Havn IKS vurdert å ha høgast risiko av selskap Karmøy kommune eigar. Det blei peika på at det er knytte store verdier til selskapet, og at selskapet har høge låneskyldnader. I tillegg ligg det føre potensiell negativ miljøpåverking som kan føre til brudd på forureiningslova.

Om selskapet

Eigarskapen er delt mellom følgjande seks kommunar:

Karmøy kommune	(38,46 %)	– revisoravtale m/KPMG
Haugesund kommune	(38,46 %)	– revisoravtale m/KPMG
Tysvær kommune	(7,69 %)	- revisoravtale m/KPMG
Bømlo kommune	(7,69 %)	– revisoravtale m/Deloitte
Sveio kommune	(3,85 %)	– revisoravtale m/Deloitte
Bokn kommune	(3,85 %)	– revisoravtale m/Deloitte

Som eit interkommunalt selskap har Karmsund Havn eit representantskap, kalla hamnerådet, som har seks medlemmer med varamedlemmer oppnemnt av kvar av dei seks eigarkommunane. Selskapets styre, kalt hamnestyret, har fem medlemmer og tre varamedlemmer.

Karmsund Havn IKS har pr i dag to dotterselskap: Garpeskjær Eiendom AS (50 %) og Garpeskjær Eiendom IS (50 %).

Selskapet har 21 medarbeidarar, der to er vikarar i Karmsund Havnevekt. Selskapet er delt i tre avdelingar: Økonomi- og administrasjonsavdeling, Maritim avdeling og Teknisk avdeling. I tillegg er det to stillingar i hamnedirektørens stab.

Kjerneverksemden definerast som drift av hamneområdet, og har ein klår synergi med kommunane si verksemd og politiske mål, som bidrar til å gjere regionen til ein attraktivt stad for næringsliv, busetting og turisme.

I løpet av få år har Karmsund Havn IKS gjennomgått ei betydeleg endring. Selskapet er blitt ein større og meir synleg tilrettelegger av sjøbasert infrastruktur, i kombinasjon med forvaltning og kontroll av sjøtrafikken i eige hamneområde. Styrets mål er at selskapet tilbyr eit konkurransedyktig alternativ til transportnæringa og arbeider aktivt for å styrke tilbod og service innan kjerneområda: nasjonal og internasjonal gods-, container- og ro-ro-trafikk, offshore og fiskeri.

Eierkommunene har utarbeida ein eigarstrategi for Karmsund Havn hausten 2016, og held eigarmøter kvart halvår, seinast 23.11.17 med omvisning på Husøy.

Prosjektmandatet

Sekretariatet bad i brev av 10.10.17 om tilbod på prosjektplan frå både KPMG og Deloitte. Etter revisjonsavtalen/konkurransegrunnlaget er det tatt inn at utvala har rett til å kjøpe inn forvaltningsrevisjon og selskapskontroll frå andre enn leverandøren.

Innan fristen hadde baa KPMG og Deloitte levert sine tilbod/ framlegg til prosjektplan. Det var i forkant ikkje sett kriterier for val av tilbod, men i brevet blei tatt inn at det var ønska framlegg til prosjektmandat, slik at utvalet kunne ta stilling til om kva selskap som har *den beste tilnærminga* til oppdraget.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vedtok i møtet 29.11.17, sak 49/17 følgjande:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg bestiller selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med øvrige eierkommuner og tråd med det utkastet til prosjektplan som foreligger fra KPMG AS for alternativ 1 (obligatorisk eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring).

Rammen settes til 180 timer. Kostnadsfordeling mellom eierkommunene blir etter eierandel og fasthonorar eks. mva. i henhold til tilbud 17.11.17.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg inviterer kontrollutvalget i Haugesund, Tysvær, Bømlo, Sveio og Bokn til å delta i felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i tråd med det utkast til prosjektplan som er valgt.

Bestillingen blir bare iverksatt under forutsetning av at Haugesund kontrollutvalg slutter seg til fellesprosjektet.

Tilbudet fra KPMG AS

KPMG har gjort framlegg om at formålet med selskapskontrollen er å undersøke «i hvilken grad kommunens eierinteresse i selskapet Karmsund Havn blir ivarettatt, og om selskapet har etablert system og rutiner for å sikre at selskapet har en forsvarlig drift og etterlever sentrale regelverk.»

Karmsund Havn har betydeleg bredde i sin havneportefølje og ein rekke verksemdsområde som omfattar ulike oppgåver.

Med bakgrunn i Karmsund Havns komplekse verksemd foreslår KPMG at selskapskontrollen vert gjennomført som ein utvida selskapskontroll som består av ein obligatorisk eigarskapskontroll, samt forvaltningsrevisjon som vurderer drift og styring av Karmsund Havn. Ved ein slik tilnærming vil kontrollutvala då gjennomføre obligatorisk eigarskapskontroll i samsvar med kommunelova, og gjennomføre kontroll av at selskapet har ein forsvarleg drift.

Alt. 1: Obligatorisk eierskapskontroll samt forvaltningsrevisjon

Obligatorisk eierskapskontroll

1. I hvilken grad følger kommunen(e) opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS, i samsvar med

- a. eierkommunenenes **eierstrategi** for selskapet?*
- b. krav og normer til godt eierskap?*

2. Hva er årsaker til eventuell manglende etterlevelse hos kommunen(e)?

Frivillig forvaltningsrevisjon

*3. I hvilken grad har Karmsund Havn IKS etablert system og rutiner som bidrar til å sikre en **økonomisk forsvarlig drift** av selskapet?*

- a. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjetter?*
- b. Gjennomfører selskapet risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?*
- c. Har selskapet etablert rutiner for å utarbeide og følge opp budsjett i større prosjekter?*
- d. Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med uttrykte forventninger fra eierne?*

*4. I hvilken grad har selskapet etablert et **system og rutiner** for å bidra til å sikre at selskapet etterlever alle lover og regelverk som gjelder for selskapet?*

*5. I hvilken grad har selskapet etablert retningslinjer/rutiner for å **anskaffelser** og kontraktsoppfølging?*

*6. I hvilken grad har selskapet etablert en prosjekthåndbok eller tilsvarende som regulerer selskapets styring av **investeringsprosjekter**?*

*7. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk **helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid** i samsvar med krav i internkontrollforskriften?*

*8. I hvilken grad har selskapet system og rutiner som bidrar til å sikre **miljøvern**?*

*9. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS-analyse og utarbeidet **beredskapsplan** i samsvar med beredskapsforskriften?*

For dette arbeidet har KPMG estimert at dei vil bruke **180 timer** på oppdraget, fordelt på hovedaktivitetane: førebuinger, oppstart, gjennomføring og rapportering. I estimert fremdriftsplan og timetal vil det bli tatt omsyn til at fleire kommunar vil delta.

Prosjektet er tenkt å starte opp i januar 2018. Med tilgang på data og personell i januar, vil datainnsamling – og analyse bli gjennomført i løpet av våren 2018.

I prosjektplanens kapittel 3 har KPMG presentert sin metodikk, framdriftsplanar, honorar og prosjektteamet med deira CV-er, med utdanning, arbeidserfaring og tidlegare prosjekterfaring.

Pris for oppdraget er unntatt offentlighet med henvisning til offentleglova § 23.3, der det er unnatak for innsyn for tilbud etter regelverket om offentlige innkjøp, fram til val av leverandør er gjort (utsatt innsynsrett).

Budsjett

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er ca. 250 timer pr år ut i frå det kommunestyret truleg for budsjett for 2018 og etter prisjustering i henhold til avtale.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutval sitt vedtak forutsette at også Haugesund kommune (med same eigardel som Karmøy) stilte seg bak prosjektet. Samla utgjør dei nesten 77 % av eigardelane. Dersom alle eigarane er med i prosjektet vil Tysvær sin del utgjere 7,69 % av totale kostnader og det vil seie ein del på **14 timer**. Dette utgjør liten del av det som er sett av i budsjett 2018.

Oppstart var tenkt nyåret med overlevering av rapport i juni, men er no skjøve ut i tid. Rapport vil truleg bli lagt fram for kontrollutvala til handsaming til fyrste i møte i august/september, og med handsaming i kommunestyret hausten 2018.

Kontrollutvalet vil i denne saka få innsikt i dei foreslåtte problemstillingane som ein ønskjer å oppnå med prosjektet. Ein forutsetnad for gjennomføring av prosjektet bør som nevnt vere at dei andre eigarkommunane også fatter vedtak om å delta.

Bokn kontrollutval blei i møtet 18.10.17, sak 15/17 varsla om at Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg har tatt initiativ til ein samordna selskapskontroll av Karmsund Havn IKS. Utvalet var samd i at ein kommende sak til utvalet kan bli gjort med skriftlig sakshandsaming. Utvalget skal ha sitt neste møte den 28.02.18 og prosjektplanen vil bli presentert då.

Sveio kontrollutval vedtok i møtet 07.11.17, sak 16/17 samrøystes følgjande:

Sveio kontrollutval er positiv til ein invitasjon til felles selskapskontroll om Karmsund Havn IKS. Sveio kontrollutval gjer utvalsleiar fullmakt til å godkjenne den prosjektplan som Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vel.

Sekretariatet valte å leggje saka fram for heile utvalet til møtet 30.01.18 og utvalet vedtok samrøystes i sak 3/18 følgjande:

Sveio kontrollutval deltek i selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunane og tråd med det utkast til prosjektplan som ligg føre frå KPMG AS.

Rammen er satt til 180 timer. Kostnadsfordeling mellom eigarkommunane blir etter eigarandel.

Haugesund kontrollutvalg blei i møtet 28.11.17, under referatsak 34/17, pkt 47 orientert om invitasjon, men valte å ha eige sak i neste møte kor prosjektmandat fra KPMG var vedlagt.

Haugesund kontrollutval vedtok i møtet 30.01.18, sak 4/18 følgjande:

Haugesund kontrollutvalg deltar i selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med øvrige eierkommuner og tråd med det utkastet til prosjektplan som foreligger fra KPMG AS.

Rammen er satt til 180 timer. Kostnadsfordeling mellom eierkommunene blir etter eierandel.

Invitasjon til Bømlo kontrollutval er oversendt til deira sekretariat (Hordaland fylkeskommune) i desember, og utvalet fekk lagt fram saka i møtet den 15.02.18 og dei vedtok samrøystes å slutte seg til innstillinga om å delta.

Tysvær kontrollutval vedtok samrøystes i møtet 14.11.17, sak 28/17 følgjande:

Tysvær kontrollutval er positiv til ein invitasjon til å delta i felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med dei andre eigarkommunane og i tråd med utkast til prosjektmandat som vil bli lagt fram.

Tysvær kontrollutval gjer utvalsleiar fullmakt til å godkjenne utkast til prosjektmandat som Karmøy kontroll- og kvalitetsutval vel.

Sekretariatets vurdering

Sist gang Karmøy inviterte til felles selskapskontroll med forvaltningsrevisjon var i Haugaland Kraft AS i 2014. Alle sju kommunen var med og delte kostnadene. Av andre selskap som det tidlegare har vore gjennomført selskapskontroll i er Interkommunalt Arkiv (IKA) Rogaland IKS og Haugaland Interkommunalt Miljøverk (HIM) IKS.

Sekretariatet finner det naturleg at alle eigarkommunane deltar, og at utvalet slutter seg til utkast til prosjektplan som følgjer saka.

SEKRETARIATETS FORSLAG TIL VEDTAK:

Tysvær kontrollutval deltek i selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i samarbeid med øvrige eigarkommunar og tråd med det utkast til prosjektplan som ligg føre frå KPMG AS.

Rammen er satt til 180 timer. Kostnadsfordeling mellom eigarkommunane blir etter eigarandel.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø

Daglig leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	7/18
Kommunestyret	20.03.18	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

ÅRSMELDING FOR 2017 FRÅ KONTROLLUTVALET

Vedlegg: Utkast til årsmelding 2017 – Tysvær kontrollutval

Saksorientering:

I følge kommuneloven § 77 pkt 6 skal ”*kontrollutvalget rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget*”.

Utkast til årsmelding for kontrollutvalet si verksemd i 2017 følgjer vedlagt. Den er sett opp etter omtrent same mal som tidligare årsmeldingar.

Årsmeldinga summerer opp utvalet sin aktivitet i 2017 og gir eit samandrag av dei hovedsaker som utvalet har hatt til handsaming gjennom året. Årsmelding gjer dessutan ei total oversikt over alle saker som har vore handsama og saker til orientering.

Årsmeldinga vert lagt fram for kommunestyret til orientering etter at kontrollutvalet har godkjent den. Eventuelle endringar som måtte komme frå utvalet vil bli innarbeida før den blir vidaresendt.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TILVEDTAK:

Tysvær kontrollutval godkjenner årsmelding for 2017, evt med følgende tillegg/ endringar:

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL INNSTILLING

Tysvær kommunestyre tar årsmeldinga for 2017 frå kontrollutvalet til orientering.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

TYSVÆR KOMMUNE

KONTROLLUTVALET ÅRSMELDING 2017

Tysvær rådhus 12.12.17

KONTROLLUTVALET
TYSVÆR KOMMUNE

INNLEIING

Kontrollutvalet si årsmelding er ei tilbakemelding til kommunestyret om utvalet si verksemd og kva saker og oppgåver som er tatt opp drøfta og handsama i 2017.

I følgje kommunelova § 77 pkt. 6 skal **"kontrollutvalet rapportere resultata av sitt arbeid til kommunestyret"**.

1. OM KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet er eit lovpålagt organ som skal på vegne av kommunestyret syte for tilsynet med forvaltninga av kommunen (rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon) og selskap som kommunen eig (selskapskontroll). Utvalet skal også sjå til at revisjonen fungerer på ein trygg måte. Ordninga er heimla i kommunelova og forskrift om kontrollutval.

Kontrollutvalet er ikkje underlagt andre organ enn kommunestyret og rapporterer og innstiller til dette.

Kontrollutvalet har eige reglement, vedtatt av kommunestyret i 2012 og revidert i 2014.

2. MEDLEMMENE I UTVALET

Det er kommunestyret sjølv som vel medlemmene. Kontrollutvalet skal ha minst tre medlem, og etter § 77 nr 1 i kommunelova skal minst eit av utvalet sine medlemmer veljast blant representantane i kommunestyret. Tilsette i kommunen er utelukka frå val til kontrollutvalet. Medlemmene kan heller ikkje vere medlem eller varamedlem i andre utval.

For perioden 2015 - 2019 valde kommunestyret hausten 2015 fem medlemmer, med Øystein Susort (Krf) som leiar. Han blei i juni 2016 gjeve permisjon. Utvalet består no av følgjande:

Faste medlemmer

Leiar **Arne Gjerde (H)** (tidl. nestleiar)
Nestleiar **Øyvind Hellerslien (Frp)** (ny)
Medlem **Linda Ånderå Bokn (V)**
Medlem **Åse Paulsen (Ap)**
Medlem **Karsten A. Larsen (Frp)**

Varamedlemmer:

1. Marit Hølland Gjødrem (Sp)
2. Sigdrid Skeiseid (Frp)
3. Katrine Bakkevig (H)
4. Harry Vessel Eike (A)
5. Asbjørn Espeset (KrF)

Ø. Hellerslien er utvalet sin kommunestyrerepresentant. Leiar og nestleiar i kontrollutvalet har møterett i kommunestyret og talerett når utvalet sine saker blir handsama.

Ordføraren har møte- og talerett i utvalet. Han har i 2017 møtt to gonger. Rådmannen har ikkje møterett, men kan bli invitert/kalla. Han har i fjor møtt ein gong sjølv. I tillegg har økonomisjef møtt tre gonger, teknisk sjef to gonger, skulesjef, omsorgssjef, helse- og førebyggingssjef, seksjonssjef teknisk og leiar politisk sekretariat ein gong.

Møta vert gjort kjent på kommunen sine nettsider og sekretariatet sine heimesider. På desse stadene vert også sakspapira og protokollar lagt ut.

3. AKTIVITETEN I KONTROLLUTVALET I 2017

Kontrollutvalet har i 2017 hatt **4** (4) møte fordelt på to om våren og to på hausten. Utvalet held møta i rådhuset. Kontrollutvalet skal ha opne møte, men dei kan lukke når det er heimla i lov.

Utvalet har i 2017 hatt **29** (27) saker til handsaming der **5** (6) av sakene er vidaresendt til handsaming i kommunestyret. **45** (51) saker er blitt lagd fram til orientering. Samla oversyn over saker og orienteringssaker følgjer som vedlegg til årsmeldinga.

På kontrollutvalskonferansen i regi av Norges Kommunerevisorforbund i februar deltok Åse Paulsen. På konferansen til Forum for kontroll og tilsyn i juni deltok Arne Gjerde. På dagskonferansen for kontrollutval i Rogaland i Sandnes 30. november deltok Gjerde og Paulsen.

4. KONTROLLUTVALET SINE HOVUDOPPGÅVER

Kontrollutvalet har oppgåver knytte til internt tilsyn og kontroll gjennom rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

4.1 REKNESKAPSREVISJON

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sin årsrekneskap og rekneskap til kommunale føretak vert revidert på ein trygg måte. Kontrollutvalet skal også halde seg orientert om revisjonsarbeidet og sjå til at det går føre seg i samsvar med lov og føresegner, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalet sine instruksar.

Kontrollutvalet hadde i møtet 30.05.17 kommunen sin årsrekneskap for 2016 til handsaming. Totalt sett blei rekneskapen for 2016 gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk/overskot på kr 51 mill., som utgjer 9,2 % av driftsinntektene. Etter eit korrigert netto driftsresultat utgjer det nær 8,4 % av driftsinntektene inklusive renter og fråtrekk frå avtalt eigedomsskatt til Bokn kommune.

Kontrollutvalet hadde inga merknader til sjølve rekneskapet, men ønskte tilbakemelding på revisor sine merknader i revisjonsrapporten knytte til økonomireglement og rebudsjettering av investeringar. Oppfølging av merknadene blei lagt fram for utvalet i septembermøtet.

Utvalet tok tilbakemeldinga til orientering, men tok også inn i vedtaket at utvalet rekna med at kommunen sin praksis i forhold til avslutning av investeringsrekneskapen «i størst mogleg grad tilpassast til gjeldande lov og rettleiing – slik som revisor tilrår».

4.2 FORVALTNINGSREVISJON

I følgje kommunelova skal kontrollutvalet sjå til at det årleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda. Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden utarbeide ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Kommunestyret skal vedta planen. Tysvær kommune sin plan for 2016-2020 blei vedteken av kommunestyret i møte 21.06.16, sak 40/16.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt om «*Kvalitet på opplæringa i skulane*» blei lagt fram for kontrollutvalet i februar og kommunestyret i mars (07.03.17, sak 13/17). Kommunestyret konstaterte at blir arbeidd godt innan alle satsingsområda i skulen, men at rapporten viste også at det er forbetningspotensiale innan resultatoppnåing og systematikk. Det blei sett ein frist for tilbakemelding innan 1. desember. Tilbakemelding er venta til fyrste møtet i 2018.

I same møtet blei det gjeve tilbakemelding om etterfølgjande arbeid etter rapport om «*Internkontroll*» som blei vidaresendt til kommunestyret sitt møte 07.03.17, sak 12/17. Kommunestyret vedtok i møtet at dei ønskte ein ny statusrapport innan 1. mars 2018, då ein del manglar ikkje var retta opp, planer var lagt og forbetringar var under arbeid.

Kontrollutvalet bestilte i februar nytt prosjekt innan tema «*Økonomistyring*». Rapport blei lagt fram for utvalet i september og er vidaresendt til kommunestyret. Ordførar valte å ikkje leggje saka fram for kommunestyret i desember, slik at saka kjem til kommunestyremøtet 06.02.18. Revisjonen sine tilrådingar var følgjande:

- ✓ *større grad av systematikk i å identifisere, følgje opp og evaluere innsparings- og omstillingstiltak,*
- ✓ *i større grad gjennomføre årsaksanalyser som forklar kva som er kostnadsdrivande for deira tenester,*
- ✓ *i større grad gjere konsekvensanalyser ved val av tiltak og*
- ✓ *syta for at dei valde tiltaka vert evaluert i høve til effekt.*

Forvaltningsrevisjonen har vist at kommunen har forbetningspotensiale, men dei avdekkjer ingen store manglar. Kontrollutvalet meinte at ein frist for tilbakemelding med 12 månader frå kommunestyrevedtak, ville vere passande.

Kontrollutvalet valte nytt prosjekt for 2018 i november. Dei valte eit område som som dei kalla «*Investeringar - avgjerdsgrunnlag og styring*». Forvaltningsrevisorane vil komme med framlegg til prosjektmandat på nyåret.

4.3 SELSKAPSKONTROLL

I følgje kommunelova er kontrollutvalet pålagt og sjå til at det vert ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap m.m. Kontrollutvalet skal også her utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Planen for 2016-2020 og retningslinjene for slik kontroll blei vedtatt av kommunestyret i møte 21.06.16, sak 39/16 på bakgrunn av ei overordna analyse.

Ny felles selskapskontroll er på trappene når det gjeld Karmsund Havn IKS. Revisjonsselskapet KPMG AS vil sjå nærare på om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet vert drive i samsvar med politiske vedtak og regelverk. Utvalet vil få rapport i 2018 og saken bli lagt fram for kommunestyret til hausten.

4.4 TILSYN MED REVISOR

Tilsyn med revisjonen blir gjennomført ved gjennomgang av revisjonens planer og rapporter. Utvalet innhentar kvart år uavhengighetserklæring frå ansvarleg revisor.

KPMG AS har sidan 01.07.12 vore kommunen sitt revisjonsselskap. Noverande avtale gjeld frå 01.07.16 til 31.06.20 med opsjon til å forlengje avtalen med to år. Oppdragsansvarleg rekneskapsrevisor er Roald Stakland. Han har møtt i alle fire møta. Forvaltningsrevisorane har kontor i Bergen og dei har også møtt i alle dei fire møta i 2017.

Revisor har møte- og talerett i utvalet sine møte. Det er presentert revisjonsplan og lagt fram mandat og rapport frå forvaltningsrevisjonsarbeidet.

4.5 TILSYN MED FORVALTNINGA

Tilsyn med forvaltninga er gjennomført ved at utvalet har fått orientering frå rådmannen om spørsmål og saker utvalet har spurt om. I 2017 ble det gjeve tilbakemelding om korleis politiske vedtak blir følgt opp, rutinar rundt post-/arkivrutinar og delegasjonsreglement. Vidare har omsorgssjefen, teknisk sjef, kultursjefen og helse- og førebyggingssjefen blitt invitert til å orientere om sine ansvarsområde.

I maimøtet etterlyste utvalet, på bakgrunn av store overskridingar på nokre investeringsprosjekt, ei tilbakemelding frå rådmannen innan dette område. Teknisk sjef orienterte i september for bakgrunn for overskridinga og deira lærdom frå desse prosjekta.

I maimøtet fekk utvalet også lagt fram eit brev frå ein bebuar på Garhaug som stilte spørsmål om det var lovleg å selje industritomt utan å varsle naboar. Utvalet vedtok å avvise saka då saka låg utanfor utvalet sitt mandat. Utvalet viste til tidlegare handsaming i teknisk utval.

Til novembermøtet blei utvalet orientert om ei sak der ein grunneigar ønskte å få utvalet til å undersøke tidlegare frådeling- og byggesaker. Utvalet avviste dette då utvalet ikkje fann at det naudsynt å gå vidare med dei forhold som var tatt opp i brevet, då utvalet ikkje skal gå inn i enkeltsaker eller overprøve politiske vedtak.

I november møtte økonomisjefen og han orienterte om førebels rekneskap 2017 og framlegg til budsjett 2018 og økonomiplan. Utvalet er og blitt orientert om statlege tilsyn, tertialrapportar, budsjettvedtak, KOSTRA-tall osv.

5 BUDSJETT/REKNESEKAP FOR TILSYN OG KONTROLL

ANSVARSSOMRÅDE 10010	REGNSKAP 2016	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2017
REVISJON OG KONTROLLUTVAL			
Godtgjersle, kurs, m.m	50 404	82 000	133.809
Revisjonstenester (avt m/priv.)	510 059	650 000	382.188
Sekretariatstenester ((IKS)	177 000	170 000	186 000
Sum utgifter	737 404	902 000	701.997

Kontrollutvalet handsama hausten 2017 framlegg til budsjett for internt tilsyn og kontroll for 2018. Framlegg til budsjett var på kr 786.000 eks mva. Framlegget vart lagt inn av administrasjonen i rådmannens budsjettframlegg.

6. SEKRETARIATET FOR KONTROLLUTVALET

Kommunane er pålagt å ha eit kontrollutvalssekretariat som er uavhengig, dvs. ikkje knytte opp mot rådmann eller revisjon. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS blei etablert frå 2005 og vore i drift i 13 år.

Selskapet er eid av 10 kommunar og oppgåvene blir ivaretatt av to tilsette. Sekretariatet har, i tillegg til kontakt og samarbeid med utvala, administrasjon og politisk leiing, samarbeid med tre revisjonsselskap, andre interkommunale selskap i regionen og sekretariata i Rogaland, Agder og Hordaland.

Fast utvalssekretær har vore dagleg leiar Toril Hallsjø. Sekretariatet har eigne heimesider, www.kontrollutvalgene.no, kor mellom anna alle sakskart, protokollar og rapportar blir lagd ut fortløpande.

Frå Tysvær kommune er Gunn Marit Lygre valt som kommunen sin representant til representantskapet i IKSet med Anders H. Nordgård som vara. Representantskapsmøtet blei helden 24.04.17 og valt medlem møte.

7. OPPSUMMERING

Aktiviteten i 2017 har vore som planlagt. Det har vore utarbeidd og lagt fram ein forvaltningsrevisjonsrapport. Eit nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt er valt ut for 2018. Utvalet har også handsama oppfølging av tidlegare rapport.

Administrasjonen har gjort greie for saker som utvalet har bedt om undervegs gjennom året. Utvalet avviste to saker frå grunneigarar då utvalet meinte dei ikkje høyrte inn under utvalet sitt mandat.

Aksdal, den 07.02.17

Kontrollutvalet i Tysvær

Arne Gjerde
leiar (sign.)

Øyvind Hellerslien
(sign.)

Åse Paulsen
(sign.)

Linda Ånderå Bokn
(sign.)

Karsten A. Larsen
(sign.)

OVERSYN OVER SAKER 2017– TYSVÆR KONTROLLUTVAL

Saker til behandling:

- 1/17 Godkjenning av protokoll frå møte 15.11.16
- 2/17 Orientering frå administrasjonen - omsorgssjefen
- 3/17 Tilbakemelding – rutinar, delegasjonsreglement m.m.
- 4/17 Tilbakemelding – rutinar rundt postlister, publisering og utsending av saker
- 5/17 Oppfølging av forvaltningsrapport «Internkontroll»
- 6/17 Forvaltningsrevisjonsrapport «Kvalitet i opplæringa i skulane i Tysvær»
- 7/17 Val av forvaltningsrevisjonsprosjekt – levering i 2017
- 8/17 Årsmelding for 2016 frå kontrollutvalet
- 9/17 Referat- og orienteringssaker 07.02.17

- 10/17 Godkjenning av protokoll frå møte 07.02.17
- 11/17 Orientering frå administrasjonen – teknisk sjef
- 12/17 Uttale om Tysvær kommune sin årsrekneskap 2016
- 13/17 Prosjektplan for forvaltningsrevisjon – «Økonomistyring»
- 14/17 Referat- og orienteringssaker 30.05.17

- 16/17 Godkjenning av protokoll frå møtet 30.05.17 og særutskrift i sak 15/17
- 17/17 Orientering frå administrasjonen – kultursjefen
- 18/17 Oppfølging av merknader i revisjonsrapport - årsrekneskap 2016
- 19/17 Revisor si egenerklæring for 2017
- 20/17 Plan for rekneskapsrevisjonen 2017
- 21/17 Budsjett 2018 – kontroll og tilsyn – utvalet sitt framlegg
- 22/17 Møteplan for 2018
- 23/17 Referat- og orienteringssaker 05.09.17
 - Evaluering av investeringsprosjekt v/teknisk sjef

- 24/17 Godkjenning av protokoll frå møtet 05.09.17
- 25/17 Orientering frå administrasjonen – helse og førebygging
- 26/17 Forvaltningsrevisjonsrapport «Økonomistyring»
- 27/17 Rådmannens budsjettframlegg 2018 og økonomiplan 2018-21
- 28/17 Val av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt for 2018
- 29/17 Referat- og orienteringssaker 14.11.17

Referat- og orienteringssaker 2017 - Tysvær kontrollutval

1. Statusrapport pr. januar 2017
2. Teneste 1100 Kontroll og revisjon – rekneskap 2016
3. K-styrevedtak 13.12.16, sak 93/16 vedk. auke til forvaltningsrevisjon med kr 100.000
4. Årsrapport og skatterekneskap 2016 - skatteoppkrevjaren i Tysvær kommune
5. Fylkesmannen i Rogaland – Informasjon om statleg tilsyn med kommunane i 2017
6. Rapport frå Haustkonferansen i Sandnes – munnleg
7. Rapport frå Kontrollutvalskonferansen 1. og 2.02.17 på Gardermoen
8. HIM IKS – protokoll frå representantskapsmøte 01.12.16
9. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøte 16.12.16

10. Statusrapport pr. mai 2017
11. Skatteetaten- kontrollrapport 2016 vedk. skattekreivjarfunksjonen
12. Komm.styrevedtak 07.03.17, sak 12/17 – oppfølging av rapport «Internkontroll»
13. Komm.styrevedtak 07.03.17, sak 13/17 – forvaltn.revisjonsrapport – «Kvalitet i opplæringa i skulane»
14. Svar frå rådmannen – utlån av utstyr, maskinar og kjøretøy i Tysvær kommune
15. Brev frå Oddvar Dalva - Industriområdet på Garhaug, dat. 06/08.02, reg. inn 17.02.17
16. Førebels svar til Dalva og brev til kommunen om uttale
17. Kommunen sin uttale – industriområdet på Garhaug
18. Karmsund Havn IKS – møte i hamnerådet 23.03.17 og ekstraord. møte 02.05.17
19. Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS – representantskapsmøte 24.04.17
20. Interkommunalt Arkiv (IKA) Rogaland IKS - representantskapsmøte 26.04.17
21. Haugaland Vekst IKS – representantskapsmøte 28.04.16
22. Innkalling til representantskapsmøte i HIM IKS 24.05.17
23. Innkalling til generalforsamling i Haugaland Kraft AS 12.06.17
24. Innkalling til representantskapsmøte i Krisesenter Vest IKS
25. Forum for Kontroll og Tilsyn – svarbrev til Foreningen Familie i barnevern
26. «Bernt svarer» - Kommunal rapport 24.04.17

27. Evaluering av investeringsprosjekt
28. Statusrapport pr. september 2017
29. Protokoll fra generalforsamling i Haugaland Kraft AS 12.06.17
30. FKT-konferansen i Tromsø 7. – 8. juni – oppsummering
31. FKT – protokoll frå årsmøtet 07.06.17
32. Haustkonferansen i regi av Forum for kontrollutval i Rogaland - 30.11.17
33. Statusoppdatering – forvaltningsrevisjon – økonomistyring

34. Statusrapport pr. november 2017
35. Brev frå Lars J. Leranger om forhold rundt gnr. 152, bnr. 2, Leiranger
36. Førebels svar til L.J. Leranger og brev til Tysvær kommune om uttale
37. Tilbakemelding - gnr. 152, bnr. 2, Leiranger v/teknisk sjef og seksjonssjef
38. Innkalling til ekstraord. generalforsamling i Haugaland Kraft AS den 14.11.17
39. Ny innkalling til ekstraord. generalforsamling i Haugaland Kraft AS den 14.11.17
40. Sekr. sitt brev - innsynsrett – Haugaland Kraft AS
41. Sekr. sitt brev – tilbud på revisor oppdrag og prosjektplan – Karmsund Havn IKS
42. Innkalling av generalforsamling i HIM IKS – 29.11.17 kl. 11.00, Toraneset Miljøpark
43. Legemeldt sjukefråver – 1. halvår 2017 – kommunar på Haugalandet
44. Kommunal rapport – professor Bernt svarar – Når kommunestyret har hastverk
45. Haustkonferansen i regi av Forum for kontrollutval i Rogaland- program - påmelding

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	27.02.18	8/18
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 27.02.18

Vedlegg:

1. **Orientering v/ordfører** om formannskapssak 14/18 – «Internkontroll av barnevernet»
2. Kommunestyrevedtak 06.02.18, sak 16/18 – Forvaltningsrevisjon – «økonomistyring»
3. Statusrapport pr. februar 2018
4. Teneste 1100 Kontroll og revisjon – rekneskap 2017
5. Årsrapport og skatterekneskap 2017 - skatteoppkrevjaren i Tysvær kommune
6. Kontrollrapport 2017 vedk. skatteoppkrevjaren for Tysvær kommune
7. Fylkesmannen i Rogaland – Informasjon om statleg tilsyn med kommunane i 2018
8. Rapport frå Haustkonferansen i Sandnes 30.11.17 v/Gjerde og Paulsen
9. Rapport frå Kontrollutvalskonferansen 7.- 8.02.18 på Gardermoen v/Paulsen
10. HIM IKS – protokoll frå representantskapsmøte 29.11.17
11. Haugaland Vekst IKS – protokoll frå representantskapsmøte 15.12.17

Saksorientering:

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, melding og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene nr 1 – 11 blir tatt til orientering.

Aksdal, 20.02.18

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Dato: 12.02.2018
Saksnr.: 2018/374
Løpenr.: 4623/2018
Arkiv: F47
Saksbehandler: Arvid S. Vallestad

SIKRING AV BARNETS RETT TIL OMSORG OG BESKYTTELSE - INTERNKONTROLL AV BARNEVERNET OG SAMARBEIDENDE TJENESTER I TYSVÆR KOMMUNE

Saksnr	Utval	Møtedato
14/18	Formannskapet	20.02.2018

RÅDMANNEN SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

1. Tysvær formannskap tar rådmannens opplegg for internkontroll av barnevernet og samarbeidende tjenester i Tysvær kommune til orientering.
2. Kommunen knytter til seg et uavhengig «ekspertutvalg» som deltar i gjennomgang av systemer og rutiner samt i utvelgelse og ettersyn av noen få utvalgte enkeltsaker.
3. Det tas sikte på at levekårutvalget og formannskapet skal få presentert resultatet av internkontrollarbeidet innen utgangen av 2018.
4. Funn og vurderinger i internkontrollen blir forutsatt tatt inn i kommunens videre arbeid med utvikling og forbedring av systemer og rutiner som skal sikre barnets rett til omsorg og beskyttelse og gode oppvekstforhold for barn og unge i Tysvær.

Arvid S. Vallestad
rådmann

SAKSUTGREIING:

1. Bakgrunn

Tverrfaglig samarbeid for å sikre barn og unge i Tysvær rett til omsorg og beskyttelse og gode oppvekstforhold har gjennom mange år vært et viktig satsingsområde for Tysvær kommune. Vi er stolte over å bo i et land som har inkorporert både Den europeiske menneskerettskonvensjonen og FNs barnekonvensjon i norsk lov og av å ha et barnevern som tar barn og unges rettigheter på alvor.

Samtidig har vi en offentlig debatt der barnevernstjenesten både av foreldre og engasjerte fagfolk kritiseres for å gripe inn og overta omsorgen for barn for tidlig. Andre peker på saker der barneverntjenesten ikke gjorde nok og kom inn altfor sent.

Det er forståelig at denne typen debatt og erfaringer skaper uro blant folk, og at slik uro også kan skape usikkerhet blant folkevalgte. Slik uro og usikkerhet har vi også i Tysvær, bl.a. om saker som meldes barneverntjenesten med bekymring for om barna er utsatt for vold og seksuelle overgrep.

For å møte usikkerhet er det viktig å hente inn fakta om hvordan kommunens tjenester løser sine arbeidsoppgaver og hvordan lovkrav sikres. Avklaring av hvordan barnevernet og samarbeidende kommunale tjenester vurderer en aktuell bekymring for et barn, barneverntjenestens håndtering av meldinger og undersøkelse, samt ivaretagelse av barn og foreldre underveis og ved avslutning av en undersøkelse, m.v. vil være viktige fokusområder.

Rådmannen ønsker med dette som utgangspunkt å gjennomføre en internkontroll av barnevernet og samarbeidende tjenester. Kommunens tjenester for barn og unge er alltid opptatt av å få innspill og kunnskap som kan danne utgangspunkt for forbedring av tjenestene, og en internkontroll er en god anledning både til å møte usikkerhet og se etter forbedringspotensial.

2. Rådmannens og kommunestyrets internkontrollansvar

Rådmannens internkontrollplikt er hjemlet i kommuneloven § 23 annet ledd hvor det heter:

«Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnende instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.» I følge Bernt og Overås *Kommuneloven med kommentarer*, s. 191, er siktemålet med bestemmelsen å tydeliggjøre at administrasjonssjefen har et ansvar for å føre kontroll med administrasjonens virksomhet og herunder å etablere tilfredsstillende rutiner for internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.»

Internkontrollansvaret fremgår videre av barnevernloven § 2-1 andre ledd:

«Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne redegjøre for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll.

I lovkommentaren heter det bl.a. om denne bestemmelsen:

«Regelen i annet ledd her ble innført ved lov 17. juni 2005 nr. 65, se som forarbeider Ot.prp. nr. 64 (2004-2005) og Innst. O. nr. 115 (2004-2005). Bestemmelsen er nærmere begrunnet i proposisjonen s. 9-16, kap. 2. Det understrekes at dette er kommunens egen kontroll med at barneverntjenesten, og dermed kommunen, oppfyller lovens plikter. Ansvar for å etablere internkontrollen vil i henhold til kommunelovens bestemmelser, jf. kommuneloven §§ 6, 23 og 77, ligge til kommunestyret og administrasjonssjefen som den øverste henholdsvis politiske og administrative myndighet. Kommunestyrets ansvar vil normalt være å vedta at det skal være en internkontroll, og hvordan denne skal organiseres. Administrasjonssjefen vil ha ansvaret for at internkontrollen faktisk gjennomføres. Kommunens internkontroll vil samtidig være et grunnlag for kontrollutvalget og revisjonens kontroll etter kommuneloven, og statlig tilsynsorgan, i praksis fylkesmannen, som statlig tilsynsmyndighet.»

Forskrift er gitt 14. desember 2005 nr. 1584. Denne forskriften legger opp til systematisk oppfølging og kontroll av barneverntjenestens virksomhet. I forarbeidene til lovbestemmelsen, redegjøres for ulike former for opplegg av internkontrollen. Det understrekes også at departementet skal gi veiledning om hvorledes internkontrollen best kan gjennomføres.

Jf. Internkontroll i barneverntjenesten – en veileder:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0007/ddd/pdfv/284443-q-1105_ny.pdf

3. Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse

Regjeringen satte i november 2014 ned et utvalg som bl.a. har vurdert barnevernets ansvarsområde, forebyggende arbeid, prinsippene i barnevernet, tidsriktig barnevernslov samt partsrettigheter og samvær. Resultatet av utvalgsarbeidet er fremmet i NOU 2016:16 Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.

Målet med utvalgsarbeidet er skissert slik: *«Målet med gjennomgangen av barnevernloven har vært å bedre rettssikkerheten for barn og skape et mer tilgjengelig og forståelig regelverk. Utvalget har lagt stor vekt på at det har skjedd en betydelig rettslig utvikling i form av et styrket menneskerettsvern for barn, men også for foreldre og andre familiemedlemmer i tiden etter gjeldende lov ble forberedt på 1980-tallet og vedtatt i 1992. En ny og moderne barnevernslov bør være rettighetsbasert, og barnet må være hovedpersonen i loven.»* (regjeringen.no).

Viktige fokusområder i gjennomgangen har vært:

- barnets medvirkning
- utsatte barn; vold, overgrep, fattige familier, barn av skilte foreldre
- at ikke bare barnevernet, men også andre tjenester skal fange opp utsatte barn
- bedre dokumentasjonsplikt i alle ledd i saksbehandlingen
- kompetansehevende tiltak på barnevernsområdet

En del arbeid gjenstår og det vil ta tid før ny barnevernslov trer i kraft.

4. Tverrfaglig samarbeid om sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse

Det er et omfattende rettslig grunnlag for å sikre bedre samordning og tverrfaglig samarbeid om barn og unge, og nasjonale myndigheter har i de siste årene sterkt understreket behovet for å styrke tverrfaglig og tverretatlig samarbeid, både med bakgrunn i konkrete hendelser og med utgangspunkt i forskning og utredninger.

Barnevoldsutvalget påpekte eksempelvis i sin utredning (NOU 2017:12) at samordningen sviktet i de sakene utvalget gikk gjennom: Barna måtte forholde seg til enkelttiltak på skolen, i helsevesenet og i det kommunale barnevernet uten at disse instansene kommuniserte seg imellom. I flere tilfeller kjente ikke etatene en gang til hverandres innsats overfor ett og samme barn eller samme familie. Utvalget konkluderte bl.a. med at det er stort behov for at kommunene i større grad sikrer samarbeid og samordning mellom tjenestene som er rettet mot barn og unge.

Det er utarbeidet flere veiledere om samarbeid og samordning, bl.a. om samarbeid mellom barnevern og NAV og mellom skole og barnevern. I 2013 fikk skolen plikt til å samarbeide om individuell plan etter annet lovverk for barn og unge som har behov for samordnede tjenester (opplæringsloven § 15-5). Ellers er det i flere sammenhenger understreket at alle tilsatte både i barnehage og skole har meldeplikt til barnevernet uten hensyn til taushetsplikt, jf. barnehagelovens § 22 og opplæringslovens § 15-3. Fylkesmannen i Rogaland gjennomførte høsten 2015 en kartlegging av kommunenes rutiner knyttet til meldeplikten. Dette ble gjort som et ledd i Sjumilssteget, en nasjonal satsing for å fremme tverrfaglig samarbeid, forankret i Barnekonvensjonen. Også den såkalte 0-24-satsingen for utsatte barn og unge handler om det samme. Sentrale deler av Barnekonvensjonen ble for øvrig tatt inn i Grunnloven i 2014, i § 104.

Forebyggende arbeid blant barn og unge har vært et satsingsområde for Tysvær kommune sine tjenester for barn og unge gjennom mange år. Rundt 2010 innførte kommunen en samhandlingsmodell som skal sikre at tjenester for barn og unge samarbeider om utsatte barn både på systemnivå og i enkeltsaker. Aktuelle fagsjefer orienterer hverandre om utfordringsområder og samarbeider om viktige satsingsområder. Det er utarbeidet årshjul for dette. På seksjonsledernivå organiseres det to årlige fagdager for å sikre felles kompetanseheving på tvers av tjenester for barn og unge. Gjennom Haugalandsløftet og arbeidet med «Bedre Tverrfaglig Innsats» (BTI) er det satt fokus på kompetanseheving og utvikling av rutiner for å sikre at tidlig bekymring for barns utvikling registreres på en systematisk måte og at det samarbeides godt på tvers av fagområder og tjenester.

Foreldreveiledning er en del av tidlig innsats der helsestasjonen har fått nye retningslinjer om at utfordringsområder i foreldreomsorgen skal ha fokus med mål om å opplyse og forebygge. Dette betyr også at tidlig bekymring skal tas tak i og at relevante samarbeidende tjenester skal kontaktes for tidlig innsats.

For familier som trenger støtte fra kommunens hjelpetjenester for barn og unge er tett samarbeid mellom tjenestene og med barnehage/skole nødvendig. Etablering av «Familiens hus» ligger i kommunens planer som virkemiddel for å sikre enda tettere samarbeid.

Tysvær kommune arbeider med å forhindre seksuelle overgrep og vold mot barn. Kommunen har et SOV-team (team mot seksuelle overgrep og vold) som skal holde seg oppdatert på fagkunnskap om temaet og etablerte i 2011 handlingsrutiner for hvordan kommunens ansatte skal håndtere en uro for eller kunnskap om at barn blir utsatt for vold og seksuelle overgrep. Arbeid med å videreutvikle disse rutinene ble intensivert etter at fagtidsskriftet «Utdanning» ved årsskiftet 2016/2017 skrev om en tidligere ansatt i Tysvær kommune som forgrep seg seksuelt på svært mange barn, uten at det ble stoppet. Kommunen hadde da vedtatt en «Handlingsplan mot vold i nære relasjoner» og planla et oppfølgende arbeid for å konkretisere tiltak.

SOV-teamet har ansvar for å formidle kunnskap og skal organisere en årlig fokusuke om seksuelle overgrep og vold. Teamet skal med det sikre årlig fokus på kompetanseheving og gjennomgang av kommunens handlingsrutiner. SOV-teamet ledes av barnevernleder og har ansvar for kommunens handlingsrutiner som skal sikre at hver enkelt ansatt kjenner sin meldeplikt i henhold til barnevernlov og straffelov og vet hva en skal gjøre når han/hun blir urolig for eller får kunnskap om at et barn blir utsatt for seksuelle overgrep eller vold. Disse handlingsrutinene er nylig revidert.

5. Kommunens oppgaver og kompetanseforholdet mellom politisk og administrativt nivå i kommunen i barnevernssaker

Kommunens oppgaver og kompetanseforholdet mellom kommunestyret, rådmann og barnevernleder framkommer av § 2-1 i barnevernloven:

§ 2-1. Kommunens oppgaver.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgaver etter loven som ikke er lagt til et statlig organ.

Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.

Kommunestyret kan beslutte at oppgaver som følger av denne loven skal legges til et folkevalgt organ. Dette organet, som ikke kan være kommunestyret, skal ved behandling av klientsaker ha 5 medlemmer.

I hver kommune skal det være en administrasjon med en leder som har ansvar for oppgaver etter denne loven.

Administrasjonen skal utføre det daglige løpende arbeid, herunder

- a) gi råd og veiledning,*
- b) treffe vedtak i henhold til loven, eventuelt innstille til vedtak, jf. tredje ledd,*

- c) *forberede saker for behandling i fylkesnemnda,*
- d) *iverksette og følge opp tiltak.*

De organer som utfører oppgaver på vegne av kommunen, jf. tredje og fjerde ledd, utgjør kommunens barneverntjeneste.

Bestemmelsene i § 2-1, andre ledd om internkontroll er redegjort for i kap. 2 i saken.

Bestemmelsene i § 2-1, tredje ledd om at kommunestyret kan beslutte at oppgaver som følger av barnevernsloven skal legges til et folkevalgt organ er omtalt slik i Ofstad og Skar «Barnevernsloven med kommentarer», 6. utgave 2015, s. 33-34:

«Den ene ytterligheten er at ansvaret for å utføre de lovpålagte barnevernoppgavene følger lovens utgangspunkt og helt og fullt er administrasjonens ansvar. Den andre ytterligheten er at kommunestyret bestemmer at alle oppgavene etter loven skal legges til et folkevalgt organ. Loven er neppe til hinder for en slik løsning. Dette er imidlertid en lite hensiktsmessig og upraktisk ordning, da kommunens barnevernsarbeid i stor grad består av daglige løpende oppgaver som må utføres administrativt. Forarbeidene (ot.prp. nr.44 1991 – 92 s.20 og NOU 1985: 18 s. 251) forutsetter at klientsaker først og fremst er en administrativ oppgave. Forarbeidene må på dette punkt kunne tas til inntekt for at et folkevalgt organ først og fremst bør ha et ansvar for oppgaver av overordnet og generell karakter. Den særordning som er nedfelt i § 2-1 om organiseringen av den kommunale barneverntjenesten, forutsetter at kommunestyret uttrykkelig tar stilling til hvilke oppgaver et folkevalgt organ eventuelt skal ha ansvar for. Det vil dermed være i strid med lovens intensjoner dersom kommunestyret legger oppgaver etter barnevernsloven til et folkevalgt organ og åpner for at dette organet kan delegere oppgaver til administrasjonen. Det følger uttrykkelig av bestemmelsen at de lovpålagte oppgaver ikke kan legges til kommunestyret selv».

I NOU 2016:16 Ny barnevernslov er det foreslått å oppheve § 2-1 tredje ledd om at kommunestyret kan beslutte at oppgaver som følger av denne loven skal legges til et folkevalgt organ. Utvalget viser til at det fra 1993 fantes unntaksbestemmelser om klientutvalg blant annet i kommunehelsetjenesteloven, sosialtjenesteloven, barnevernsloven og arbeids- og velferdsforvaltningsloven (NAV-loven). De to førstnevnte lovene har blitt opphevet og erstattet med helse- og omsorgstjenesteloven som ikke har særlige bestemmelser om klientutvalg, slik at gjestående særbestemmelser finnes i barnevernsloven og NAV-loven. Utvalget mener at barnevernssektoren heller ikke bør ha en særordning med klientutvalg, og at det bare bør være administrasjonen som har ansvar for oppgavene etter barnevernsloven, jf. § 2-1 fjerde ledd.

Utvalget ser det som uheldig at et folkevalgt organ skal kunne vurdere klientsaker og gir bl.a. følgende begrunnelse for forslaget om å oppheve § 2-1 tredje ledd i gjeldende barnevernslov: «Vurderinger knyttet til et konkret barns situasjon, kan reise svært vanskelige problemstillinger og avveininger. Dette krever barnevernsfaglig kompetanse, noe et folkevalgt organ vil mangle. Ikke minst i saker som reiser spørsmål om tvang, vil det være spørsmål av faglig og regelbunden art. Det er ikke gitt rom for lokalt politisk skjønn over hvorvidt vilkårene er oppfylt eller ikke. Det tilsier at all slik myndighet er tillagt administrasjonen.» Svært personsensitive opplysninger og muligheter for forsinkelser i saksbehandlingen ved at en sak om omsorgsovertakelse først må fremlegges for et klientutvalg før den går til fylkesnemnd nevnes også som argumenter for å fjerne adgangen til å ha en særordning med klientutvalg.

Bestemmelsene i § 2-1, fjerde ledd om barnevernleders oppgaver er omtalt slik i Ofstad og Skar «Barnevernsloven med kommentarer», 6. utgave 2015, s. 34-35:

«Loven stiller kun ett krav til administrasjonen: Administrasjonen skal ha en leder som har ansvaret for oppgavene etter loven. ... Barnevernadministrasjonens leder er dermed barneverntjenestens øverste myndighet i barnevernfaglige spørsmål som ikke er lagt til et folkevalgt organ. Dette innebærer blant annet at kommuneledelsen ikke kan instruere eller overprøve barnevernadministrasjonens leder i faglige spørsmål. ... Etter §§ 4-6, 4-9, 4-25 og 4-29 er det barneverntjenestens leder som har myndighet til å fatte vedtak om plassering av barn utenfor hjemmet mot foreldrenes og barnets vilje i akutsituasjoner».

I utkastet til ny barnevernlov synes det ikke å være vurdert endringer i rådmannens myndighet i barnevernssaker. Det betyr at det står fast at verken politisk eller administrativ ledelse kan instruere eller overprøve barnevernsleder i faglige spørsmål, og at barnevernsleder alene er ansvarlig for alle avgjørelser som det er presisert i loven at barnevernsleder skal ta, herunder ansvaret for å forberede og fremme begjæring om tiltak for fylkesnemnda.

Fylkesnemnda er et domstollignende statlig forvaltningsorgan som er uavhengig av departement, fylkesmann og kommunalt barnevern. Fylkesnemndas saksbehandling oppfyller alle grunnleggende krav til rettsikkerhet, og langt på vei er saksbehandlingen lik domstolenes behandling av sivile saker og bygger på tvistelovens regler.

Selv om fylkesnemnda er et forvaltningsorgan, kan nemndas vedtak ikke påklages etter reglene i forvaltningsloven. Fylkesnemndas vedtak kan kun overprøves av de ordinære domstolene. I følge barnevernloven § 7-24 kan fylkesnemndas vedtak overprøves av tingretten. Vedtaket kan bringes inn for tingretten av privat part eller av kommunen. Søksmål fra privat part skal rettes mot kommunen. Dersom det er kommunen som reiser søksmål, må dette rettes mot de private parter i vedtaket. Det er kommunestyret som har søksmåls- og ankekompetanse på vegne av kommunen, og ordføreren er kommunens rettslige representant. Søksmål og ankekompetanse i barnevernssaker kan delegeres til rådmannen eller direkte til barnevernsadministrasjonens leder.

Tysvær kommunes delegeringsreglement sier følgende om delegering etter barnevernloven:

«Barnevernlova av 17. juli 1992 nr 100

Rådmannen vert delegert mynde til å ta avgjerder etter lova med mindre anna er særskilt fastsett. I medhald av lov om barneverntjenester vert det delegert til leiar av barnevernet å ha ansvaret for oppgåvene etter lova i enkeltsaker».

Det er lagt til grunn at barnevernsleder med dette vedtaket også har fått delegert søksmåls- og ankekompetanse i barnevernssaker.

6. Fylkesmannens ansvar for tilsyn og behandling av klager på barnevernstjenester

Fylkesmennene fører tilsyn med barnevernstjenestenes ansvarsområder, herunder tjenestenes internkontroll. Dette arbeidet utføres etter metode og retningslinjer utarbeidet av Statens helsetilsyn. Fylkesmannens ansatte har lang erfaring med å føre tilsyn etter systemrevisjonsmetoden. Tilsynsobjekt blir valgt ut på bakgrunn av informasjon Fylkesmannen har om tjenesten og fare for svikt er moment i avgjørelsen om hvilke kommuner Fylkesmannen skal føre tilsyn med.

Fylkesmannen behandler klager på barneverntjenestene i fylket. Tilsynssak kan åpnes etter at Fylkesmannen har mottatt brev fra klager eller andre som mener at barneverntjenesten har gjort feil. Fylkesmannen kan også på et selvstendig grunnlag, etter å ha mottatt informasjon fra media, gjennom møtevirksomhet eller lignende, velge å starte opp en tilsynssak. Fylkesmannen vil da ofte innhente ytterligere informasjon før det blir avgjort om tilsynssak skal åpnes. Fylkesmannen overprøver ikke avgjørelser som er tatt i politiet eller i fylkesnemnds- og domstolsapparatet.

Fylkesmannen kan i tilsyn undersøke om barneverntjenesten har brutt lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov i alle stadier i en barnevernssak. Når Fylkesmannen vurderer å åpne tilsynssak bør en ta hensyn til tidsaspektet. Målet med Fylkesmannens saksbehandling er at tjenestene skal lære og forbedre sitt arbeid. Dersom saken er gammel, er det derfor mindre aktuelt å undersøke om regler er brutt. Det er derfor sjelden at Fylkesmannen undersøker saksforhold som er mer enn fem år gamle.

Når en sak pågår i fylkesnemnds- og rettsapparatet vil Fylkesmannen som oftest unngå å åpne tilsynssak. Det betyr at når barneverntjenesten for eksempel har sendt begjæring om omsorgsovertakelse til fylkesnemnda og fram til det foreligger endelig vedtak i fylkesnemnda eller endelig dom i rettsvesenet, går Fylkesmannen vanligvis ikke inn i saken tilsynsmessig. Dersom Fylkesmannen ut fra tilsendt klage eller etter mottak av informasjon fra andre kilder tror at kommunen har brutt saksbehandlingsregler, kan Fylkesmannen senere undersøke om så er tilfelle.

7. Kompetanseutvikling og forbedringsarbeid innen barnevernsområdet

Barneverntjenesten i Tysvær driver et kontinuerlig forbedringsarbeid som tar opp i seg nasjonale satsingsområder som følge av endringer i barnevernlov og barnevernreformen. I 2013/14 tok alle ansatte i barneverntjenesten videreutdanning i avdekking av vold i nære relasjoner og samtaler med barn. I etterkant har barneverntjenesten utviklet et kursopplegg for de øvrige barnetjenestene i samarbeid med «Ressurssenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoordsforebygging» (RVTS) i Bergen. Dette har så langt blitt gjennomført på nesten alle skoler og i alle barnehager i kommunen. Det har også vært stort fokus på rutiner og internkontroll i barneverntjenesten de siste årene, for å sikre forsvarlige tjenester og ivaretagelse av lovkrav. Det gjennomføres kontinuerlig opplæring og trening i utredningsverktøy og arbeidsmetoder i tjenesten, og barneverntjenesten har i den forbindelse også benyttet seg av Fylkesmannens kompetansehevingstilbud for barnevernsansatte.

I en svært krevende arbeidssituasjon har også fokus på arbeidsmiljø og ivaretagelse av ansatte vært viktig for barneverntjenesten i Tysvær over tid, noe som har bidratt til en stabil og kompetent personalgruppe. Barneverntjenesten er delt opp i 4 team; undersøkelse, tiltak, omsorg og veiledning. De ulike teamene har noe ulikt behov for kompetanseheving. I 2017 ble de som er ansatt i veileder-teamet sertifisert i COS-P (Circle of security - et anerkjent foreldreveiledningsprogram). I 2018 blir de som jobber i «omsorg» kurset i traumebevisst omsorg, som er et opplæringsløp som går over flere todagers samlinger dette året.

I fagutvikling i teamene er det besluttet at barnevernstjenesten i 2018 skal ha fokus på «Mitt Liv», som er et utviklingsarbeid hvor barn og unge (BarnevernProffene) samarbeider med fagfolk for å få en god praksis. Det innebærer for barneverntjenesten både å ta inn «Mitt liv» sitt barnesyn og verdier, og bruke verktøy og anbefalinger som er utviklet i forbindelse med dette arbeidet.

Videre vil barneverntjenesten delta aktivt i regjeringens nye kompetansestrategi (2018-2024). Alle kommuner skal få mulighet til å prioritere og delta i kompetansehevede tiltak i perioden, og det er det allerede er meldt inn at Tysvær ønsker å bli prioritert fra starten av.

Noen av tiltakene starter allerede i 2018. To tiltak som gjelder kommuner i Rogaland er:

1. Tjenestestøtteprogram

Dette er et barnevernfaglig etterutdanningstilbud som retter seg mot alle ansatte i barnevern-tjenesten. I 2018 skal programmet omhandle undersøkelses- og hjelpetiltaksarbeid, med integrert tematikk om medvirkning og samarbeid med barn og barnets familie og nettverk. I tillegg kunnskap om traumesensitiv tilnærming i arbeid med barn og ungdom. Hovedformål er endring i praksis. RBUP øst står for utdanningen i samarbeid med Bufdir.

Bufdir har valgt ut Rogaland som ett av oppstartsfylkene i tjenestestøtteprogrammet.

Utvelgelsen er basert på innspill fra fylkesmennene og ønsker fra kommunene om deltakelse. I Rogaland er programmet aktuelt for 8 kommuner. Tysvær er sammen med Vindafjord/Etne og Sveio satt sammen i en «klynge». Tilsvarende er det en klynge sør i Rogaland. Det legges opp til 5 dagssamlinger + 2 ekstra dager for ledere. Mellom samlingene skal det samarbeides med andre tjenester i en klynge. Kommunene får dekket reiseutgifter og utgifter til vikar.

2. Læringsnettverk

Kommunene i Rogaland vil bli invitert til kommunale læringsnettverk i regi av fylkesmannen i løpet av våren 2018. Hensikten med nettverkene er å stimulere til tjeneste- og tiltaksutvikling og styrke oppfølgingen av utsatte barn og familier. Det er bevilget midler til utviklingsprosjekter i regi av læringsnettverkene. Både kommunens ledelse og barnevernsledelse inviteres med.

I tillegg til dette skal fylkesmannen i løpet av 2018 og 2019 ha dialogmøter med alle kommuner om status på barnevernsområdet.

8. Opplegg for internkontroll av barnevernet og samarbeidende tjenester i Tysvær kommune

Rådmannen ser det som hensiktsmessig å gjennomføre en internkontroll der kommunens systemer og rutiner innen og i tilknytning til barnevernet og noen avsluttede barnevernsaker blir gjennomgått, mht. hvordan kommunens tjenester løser sine arbeidsoppgaver og hvordan lovkrav sikres. Målet med internkontrollen skal være å sikre barns rett til omsorg og beskyttelse i Tysvær kommune framover, ved å hente inn kunnskap for å avklare usikkerhet og påvise mulige forbedringsområder.

Oppgaver i internkontrollen vil være:

1. Gjennomgang av systemer og rutiner innen og i tilknytning til barnevernet

Det foretas en overordnet gjennomgang av kommunens systemer og rutiner innen og i tilknytning til barnevernet, med særlig vekt på (1) å sikre det som skjer i fasen fra det oppstår bekymring hos en av kommunens tjenester, både med tanke på å oppdage og vurdere, fram til melding til barneverntjenesten, og (2) å sikre at barns og foreldres rettssikkerhet og egenverd blir ivarettatt underveis i saksarbeidet og ved avslutning av sak. I gjennomgangen vektlegges særlig kommunens system for internkontroll.

2. Revisjon av avsluttede barnevernssaker

Det gjennomføres ettersyn av noen få enkeltsaker i barnevernet mht. (1) om systemer og rutiner er fulgt og (2) kommunen sin undersøkelsesmetodikk, skjønnsutøvelse og annen praksis både i barneverntjenestens og samarbeidende tjenester.

Rådmannen ønsker i tillegg å drøfte om også Fylkesmannen i Rogaland (FMR) kan bidra i form av tilsyn og gjennomgang av saker. Fylkesmannen kan anmodes om å bistå med den kunnskapen FMR har fra tidligere tilsyn om kommunens systemer og rutiner innen og i tilknytning til barnevernsområdet. Fylkesmannen kan i tillegg bes om å gjennomføre et tilsyn med særlig fokus på kommunens systemer og rutiner i tidligfasen fram mot at saken meldes til barneverntjenesten og det evt. gjennomføres undersøkelser, samt tilsyn i avsluttede enkeltsaker (nyere saker). Slik bistand kan ikke bestilles, og det vil være opp til Fylkesmannen om en vil gjøre dette arbeidet.

Gjennomgang av kommunens systemer og rutiner og ettersyn av enkeltsaker foretas ellers på oppdrag fra Tysvær kommune av en uavhengig «ekspertgruppe» med barnevernsfaglig, psykologisk og juridisk kompetanse. Ekspertgruppen engasjeres av rådmannen i samråd med ordfører.

Gjennomførings- og framdriftsplan for denne delen av arbeidet forutsettes fastsatt i samarbeid med ekspertgruppen. Ekspertgruppen forutsettes herunder å delta i å fastsette kriterier for utvelgelse av hvilke enkeltsaker som en ønsker å se nærmere på.

Gjennomgangen av kommunens systemer og rutiner og saksettersynene forutsettes gjennomført parallelt. Viktige funn og vurderinger forutsettes tatt inn i kommunens arbeid med videre utvikling og forbedring av systemer og rutiner i barnevernet og samarbeidende tjenester.

Det tas sikte på raskest mulig oppstart og gjennomføring av internkontrollen, med mål om at levekårutvalget og formannskapet skal få presentert resultatet av arbeidet innen utgangen av 2018.

9. Rådmannens merknader og tilråding

Et viktig utgangspunkt for den foreliggende saken er det sterke fokuset som kommunen har hatt på videreutvikling og forbedring av kommunens handlingsrutiner for hva en medarbeider skal gjøre når han/hun blir urolig for eller får kunnskap om at et barn blir utsatt for seksuelle overgrep eller vold. Dette er et arbeid som har foregått kontinuerlig etter at den store overgrepssaken i vår kommune på nytt fikk fokus gjennom en omfattende reportasje i fagtidsskriftet «Utdanning».

Disse handlingsrutinene er nylig revidert, en årlig fokusuke planlagt, og skal i samsvar med kommunestyrets vedtak i juni 2017 sikre at kommunens tjenester er årvåke og gjør alt det som er mulig for å motvirke at barn og unge i Tysvær skal bli utsatt for vold og seksuelle overgrep.

Som videreføring av dette arbeidet finner rådmannen det hensiktsmessig, som nytt tiltak, å gjennomføre en internkontroll av barnevernet og samarbeidende tjenester for å møte usikkerhet som er skapt gjennom offentlig debatt og henvendelser til kommunens politikere, og som ledd i videre utvikling av kommunens tverrfaglige samarbeid for å sikre barnets rett til omsorg og beskyttelse og gode oppvekstforhold for barn og unge i Tysvær.

Internkontrollen er et ledd i kommunens ordinære arbeid med å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov, og slike kontroller blir planlagt også i øvrige tjenester. At vi gjør dette må følgelig ikke oppfattes som en kritikk av kommunens barnevern og samarbeidende tjenester.

Målet er å sikre best mulig tjenestekvalitet og at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det kan vi få til ved å få fremlagt fakta om kommunens rutiner og saksarbeid og å være åpne for å fange opp forbedringspotensial og legge til rette for et videre forbedringsarbeid i kommunens tjenester.

I den internkontrollen rådmannen nå legger opp til, tar vi i bruk et nytt forbedringsverktøy med ekstern gjennomgang av kommunens praksis i noen få enkeltsaker i kommunens barnevern. Dette er en lokal variant av et arbeid som Barne- og familiedepartementet har satt i gang ved å opprette et utvalg som skal gå gjennom 100 barnevernssaker. Målet med slik saksgjennomgang er å gå mer i dybden enn fylkesmannen kan gjøre i et ordinært tilsyn.

Rådmannen tilrår at formannskapet tar rådmannens opplegg for internkontroll av barnevernet og samarbeidende tjenester i Tysvær kommune til orientering. Arbeidet vil bli startet opp så raskt som mulig ved at kommunen knytter til seg et uavhengig «ekspertutvalg» som deltar i gjennomgang av systemer og rutiner samt i utvelgelse og ettersyn av noen få enkeltsaker. Gjennomføringsplan forutsettes fastsatt i samarbeid med ekspertutvalget. Levekårutvalget og formannskapet skal få presentert resultatet av internkontrollarbeidet innen utgangen av 2018.

At det bør settes av så vidt lang tid, skyldes både en organisering der vi er avhengige av omfattende bidrag fra eksterne parter og at internkontrollen vil være et bredt arbeid som i tillegg til barneverntjenesten også omfatter både skole, barnehage, helsestasjon/skolehelsetjeneste og PPT, som alle har ansvar i tidligfasen i en bekymring for et barn, jf. BTI og stafettlogg. Bergen bystyre satte i mai 2017 til sammenligning av 18 måneder til et lignende saksettersyn.

Funn og vurderinger i internkontrollen blir forutsatt tatt inn i kommunens videre arbeid med utvikling og forbedring av systemer og rutiner som skal sikre barnets rett til omsorg og beskyttelse og gode oppvekstforhold for barn og unge i Tysvær.

Kommunens kostnader med internkontrollen må vi komme tilbake til etter at arbeidsoppgaver og gjennomføring er avklart i samarbeid med de eksterne fagpersonene som skal delta i arbeidet. Kostnader og finansiering forutsettes avklart ved disponering av årsresultat for 2017.

Utval: **KOMMUNESTYRET****Møtestad:** Kommunestyresalen,**Dato:** 06.02.2018**Tidspunkt:** 19:00**Medlemmer som møtte:**

Sigmund Lier	AP	Ola S. Apeland	H	Anita Halsnes	AP
Maren Økland	AP	Synnøve Bårdsen Lindanger	AP	Einar Hesthammer	AP
Lillian Vikra	AP	Aud Irene Eikemo	AP	Frode Løland	AP
Henry Edgar Sørensen	AP	Nils Stråtveit	AP	Arvid Benes Bakken	H
Terje Knoff	H	Anne Haraldseid	H	Monika Lindanger	H
Sissel Hansen Tysse	H	Kristine Aurdal	KRF	Svein Terje Brekke	KRF
Gunn Marit Lygre	KRF	Nils Olav Eintveit	KRF	Randi Iren Rettedal	FRP
Lars Birger Baustad	FRP	Øyvind Hellerslien	FRP	Åsmund Sandvik	FRP
Sven Ivar Dybdal	SP	Per Johan Lyse	SP	Erlend Dale	SP

Meldt forfall:

Torunn Vestbø Gjerde	V	Hilde Kallekleiv Håland	SP		

Varamedlemmer som møtte:

Merita Øvrebø	SP	Narve Susort	V		

Frå administrasjonen

Rådmann Arvid S. Vallestad	Økonomisjef Tor Leif Helgesen	Teknisk sjef Bjørn Bruaset
Plansjef Linda C. Olsen	Helse- og førebyggingssjef Jorid Veia Isdahl	Leiar politisk sekretariat Liv Jorunn Frønsdal

Andre:

Leiar kontrollutvalet Arne Gjerde					

PS 16/18 FORVALTNINGSREVISJON - ØKONOMISTYRING

KONTROLLUTVALET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

1. Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «økonomistyring» og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Arvid S. Vallestad
rådmann

Liv Jorunn Frønsdal
Leiar politisk sekretariat

BEHANDLING I KOMMUNESTYRET - 06.02.2018

Kontrollutvalget sitt forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK I KOMMUNESTYRET - 06.02.2018

1. Tysvær kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «økonomistyring» og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

3

Kontrollutvalet i Tysvær -Statusoversikt februar 2018

Rapportar frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
<i>Investeringar- avgjerds-grunnlag og styring</i>	27.02.18, sak 5/18	220 timer	Til bestilling	Hausten 2018	KPMG AS
Selskapskontroll					
Karmsund Havn IKS	27.02.18, sak 6/18	7,6 % av 180 t.	Til bestilling	Hausten 2018	KPMG

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Kontroll-utval	Behandling i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
«Økonomistyring»	30.05.17, sak 13/17	14.11.17, sak 25/17	06.02.18, sak 16/18	12 mnd, 01.02.19	
«Kvalitet på opplæringa i skulane»	08.09.16, sak 17/16	07.02.17, sak 6/17	07.03.17, 13/17	KST 20.03.18	
Rapporten «Internkontroll»	03.02.15, sak 3/15	01.09.15, sak 15/15	12.04.16, sak 14/16	KST 20.03.18	2. gang – ny statusrapport
Selskapskontroll					
Andre saker					
Orientering kultursjef	09.02.16	05.09.17			Kultursjef
Evaluering av prosjekt	30.05.17	05.09.17			Teknisk sjef
Orientering helse/føreb.	09.02.16	14.11.17			Helse/førebygg
Sakshandsaming teknisk	-	14.11.17			Teknisk sjef
Orientering plansjef	09.02.16	27.02.18			Plansjef
Kommunens innkjøp	14.11.17	28.05.18			Økon./innkjøp

Avslutta prosjekt pr. februar

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt opp	Merknader
«Internkontroll»	03.02.15, sak 3/15	01.09.15, sak 15/15	12.04.16, sak 14/16	07.03.17, sak 12/17	Ny frist 01.03.18
Selskapskontroll					
Haugaland Kraft AS	09.09.14, sak 19/14	19.05.15, sak 9/15	08.09.15, sak 55/15	KST 27.09.16	Deloitte AS
Andre saker					
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020	01.12.15, sak 24/15	23.05.16, sak 8/16	21.06.16, sak 40/16	Neste 4 år	KPMG AS
Plan for selskapskontroll 2016-2020	01.12.15, sak 24/15	23.05.16, sak 9/16	21.06.16, sak 39/16	Neste 4 år	KPMG AS

1 TYSVÆR KOMMUNE (2017) - År/Periode 2017 1 - 12

	Regnskap 2017	Per.b(end) 2017	%- forbr	18.02.2018 Buds(end) 2017	%- forbr
Ansvar: 1012 POLITISK					
Teneste: 1100 KONTROLL OG REVISJON					
10509 ANNA TREKKPLIKTIG LØN	540	0	0	0	0
10801 GODTGJERSLE FOLKEVALDE	86.400	31.000	279	31.000	279
10803 TAPT ARBEIDSFORTENESTE	0	6.250	0	6.250	0
10900 PENSJON KLP	0	5.000	0	5.000	0
10990 ARBEIDSGJEVARAVG	12.470	6.000	208	6.000	208
11010 FAGLITTERATUR	3.492	0	0	0	0
11151 REPRESENTASJON / BEVERTNING	1.717	2.250	76	2.250	76
11500 KURSUTGIFTER	17.600	20.000	88	20.000	88
11600 KILOMETERGODTGJERSLE	3.150	7.000	45	7.000	45
11601 KOSTGODTGJERSLE	1.099	0	0	0	0
11709 ANDRE REISEUTGIFTER, - UTLEGG	3.041	0	0	0	0
11952 KONTINGENTAR OG LISENSAR	4.300	3.900	110	3.900	110
12709 ANDRE KONSULENTTENESTER (IKKE O	20.400	0	0	0	0
13700 KJØP AV TENESTER FRÅ PRIVATE	361.788	426.000	85	426.000	85
13750 KJØP FRÅ IKS DER KOMMUNEN SJØLV E	186.000	170.000	109	170.000	109
14290 MVA.PÅ VEDERLAG,MVA-PLIKTIG (DRIFT)	79.858	157.750	51	157.750	51
14900 RESERVETILLEGGSØYVINGAR	0	225.000	0	225.000	0
Sum utgifter	781.855	1.060.150	74	1.060.150	74
Sum teneste: 1100 KONTROLL OG REVISJON	781.855	1.060.150	74	1.060.150	74
Sum ansvar: 1012 POLITISK	781.855	1.060.150	74	1.060.150	74
TOTALT	781.855	1.060.150	74	1.060.150	74
	79.858	157.750			
	701.997	902.400			

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 19.01.18
Journalført: 18/025/1th
Arkivkode: 232

Organisering
Arbeidsgiverkontroll
Innfordring

Skatteoppkrever

Måte

Skatteinnføring
Skatteregnskap

Årsrapport

Årsrapport for 2017

**Skatteoppkreveren for
Tysvær kommune**

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse	3
1.2 Internkontroll	3
1.3 Skatteutvalg	4
1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen	4
2. Skatteregnskapet	4
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	4
2.2 Vurdering av skatteinngangen	4
2.3 Margin	5
3. Innfordring av krav	5
3.1 Restanseutviklingen	6
3.2 Innfordringens effektivitet	7
3.3 Særnamskompetanse	8
4. Arbeidsgiverkontroll	8
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen	8
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller	8
4.3 Resultater fra kontrollene	9
4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten	9
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	9
4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak	9

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

Skatteoppkreverne skal i henhold til Skatteoppkreverinstruksen § 2-9 nr. 1 utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. I henhold til § 3-3 nr. 2 skal skatteoppkreveren også utarbeide et årsregnskap som vedlegges årsrapporten.

Årsrapporten skal omhandle hvordan oppgavene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll er ivaretatt ved skatteoppkreverkontoret.

1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse

Organisering

Haugesund kemnerkontor skatteoppkrever for kommunene Haugesund, Tysvær, Bokn og Utsira.

Arbeidsgiverkontrollen gjennomføres av Haugaland arbeidsgiverkontroll. Dette er et interkommunalt samarbeid som består av kommunene Haugesund, Tysvær, Utsira, Bokn, Karmøy, Sveio, Vindafjord, Sauda og Suldal. Det er benyttet 337 dagsverk til kontroller for kommunene vi er skatteoppkrever for i 2017. Dette utgjør 1,6 årsverk.

Kemnerkontoret har 1,6 årsverk til arbeidsgiverkontroll. Disse benyttes til kontormessig kontroll; herunder utvelgelse av kontrollobjekter, veiledning av arbeidsgivere, oppfølging av a-meldinger, konkurser og anmeldelser.

Ressurser

For 2017 er det 8,7 årsverk ved skatteoppkreverkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen.

Tabellen viser ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk per område

	Årsverk	%-andel fordelt
Skatteregnskap	1,0	11,5 %
Innfordring	3,8	43,7 %
Arbeidsgiverkontroll	3,2	36,7 %
Administrative oppgaver	0,7	8,1 %
SUM	8,7	100 %

Vurdering av ressursituasjon og kompetanse

Kontoret har i 2017 hatt et høyt sykefravær med flere langtidssykmeldinger. Videre har en ansatt avvirket 10 uker fedrekvote. Det var ansatt en vikar i sommer, men ut over dette har ikke fravær blitt erstattet.

En av de ansatte har gått av med pensjon. Det er foretatt nyansettelse i hennes stilling. Ved Haugaland arbeidsgiverkontroll sluttet to av kontrollørene i 2017. Det er ansatt nye kontrollører. På bakgrunn av at det tar tid å lære opp nye kontrollører, har ikke antallskravet blitt nådd i 2017.

Kompetansen på kemnerkontoret er god. Det er flere jurister og økonomer og de fleste har også lang erfaring i arbeidet sitt.

1.2 Internkontroll

Kontoret har fokus på å ivareta god internkontroll. Vi har i høst startet et arbeid for å forbedre internkontrollen på innfordring. Det er også utarbeidet ny rutinebeskrivelse på noen områder.

1.3 Skatteutvalg

Det har ikke vært behandlet saker som er oversendt skatteutvalget i 2016.

1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen, jf. rapport datert 29.09.2017. Det ved denne kontrollen ikke gitt pålegg.

Skattekontoret har også gjennomført stedlig kontroll av Haugaland arbeidsgiverkontroll jf. rapport datert 24.07.2017. Det ble her gitt 5 pålegg:

- Det ble gitt pålegg om å gjennomføre kvalitetssikring i samsvar med kontrollrutine, herunder å kunne dokumentere hva som har vært gjenstand for kvalitetskontroll. Pålegget er etterkommet ved bruk av skjema for kvalitetssikring som fylles ut og lastes opp i KOSS.
- Habilitet: Skatteoppkreverne i Sauda, Suldal, Vindafjord og Sveio ble pålagt å innarbeide i rutinene sine hvordan habilitet kontrolleres og behandles i forbindelse med utplukk av objekter til arbeidsgiverkontroll. Dette pålegget følges opp av den enkelte skatteoppkrever.
- Kontrollutplukk, risikovurdering og dokumentasjon: Skatteoppkreverne pålegges å dokumentere utplukkene sine i overensstemmelse med kontrollrutinen og hensynene denne skal ivareta. Når det gjelder utplukkene gjort av Haugesund kernerkontor har disse over tid hatt god kvalitet med høy andel treff, men vi vil tilstrebe at dokumentasjonen/ begrunnelsen i saksbehandlingssystemet KOSS er bedre.
- Stikkprøver har vist at kontrollordningen sine rapporter ikke henviste til lovhjemmel under pkt. 5 i sine rapporter. Det ble derfor gitt pålegg om å sørge for at forholdene i rapporten ble hjemlet til gjeldende regelverk. Dette pålegget er etterkommet. I følge daglig leder skal alle rapportene være korrekt hjemlet i 2017.
- Skatteoppkreverne i Sauda og Sveio ble gitt pålegg om å utarbeide rutiner for sitt etterarbeid med rapportene.

2. Skatteregnskapet

Skatteoppkreverens arbeid med skatteregnskapet innbefatter regnskapsføring, regnskapsavleggelse, behandling av inn- og utbetalinger, krav, periodisk oppgjør og fordeling til skattekreditorene.

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren bekrefter at skatteregnskapet for 2017 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

2.2 Vurdering av skatteinngangen

Det vedlagte årsregnskapet viser skatteinngangen for regnskapsåret 2017. Se vedlegg til årsrapporten.

Oversikt over innbetalte skatter og avgifter, fordelt mellom skattearter – samt tilsvarende tall for 2016:

	2017	2016	Endring	1 %
Arbeidsgiveravgift	188 840 053	176 794 028	12 046 025	6,81
Finansskatt lønn	0	-----	0	
Kildeskatt mv - 100% stat	5 521	0	5 521	-----
Personlige skatteyttere	917 686 837	888 159 101	29 527 736	3,32
Tvangsmulkt	552 930	23 880	529 050	-----
Upersonlige skatteyttere	45 163 533	32 070 663	13 092 870	40,83
Renter	1 363 917	435 485	928 432	213,20
Innfordring	89 703	30 880	58 823	190,49
	1 153 702 495	1 097 514 038	56 188 457	5,12

Fordelingen mellom skattekreditorene er slik:

Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	188 840 052	176 794 029	12 046 023	6,81
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	271 154 092	262 645 549	8 508 543	3,24
Fordelt til Fylkeskommunen	60 089 012	57 122 752	2 966 260	5,19
Fordelt til kommunen	279 974 580	263 999 757	15 974 823	6,05
Fordelt til Staten	353 637 335	337 234 893	16 402 442	4,86
Krav som er ufordelt	1	-1	2	
Videresending plassering mellom kommuner	7 423	-282 942	290 365	
	1 153 702 495	1 097 514 038	56 188 457	5,12

Innbetalt forskuddstrekk øker med 20,3 millioner kroner, mens trekk fordelt gjennom RAFT er redusert med 11,1 millioner kroner. Forskuddsskatt fra upersonlige skattytere øker med 19,1 millioner kroner. Forskuddsskatt person øker med 22 mill. kr, tilsvarende 37,9 %. Samlet vurderes skatteinngangen som god og dette forklares med økt aktivitet og lønnsomhet i næringslivet.

Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

	Skatteinngang 2017	Budsjett	Inngang i forhold til budsjett
Total skatteinngang	279 974 568	270 500 000	103,5 %

Kommunen hadde budsjettert med en lav vekst i skatteinntektene. Årsaken til at kommunens skatteinntekter ble bedre enn budsjettert er først og fremst at innbetalingen av forskuddsskatt person økte med 7,3 mill. kr. tilsvarende 42,7 %.

Skatteinntektene er kr. 15 974 823 høyere enn i 2016. Forskuddstrekk fra arbeidsgivere økte med 8,4 mill. kr. og er sammen med forskuddsskatt person hovedforklaringen til økningen.

2.3 Margin

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal skatteoppkrever holde tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal brukes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

Tabellen under viser marginavsetning for inntektsårene 2016 og 2017.

	per 31.10.2017 (inntektsåret 2016)	per 31.12.2017 (inntektsåret 2017)
Innestående margin	13 923 896	80 623 550
For mye avsatt margin	13 923 883	
For lite avsatt margin		
Prosentssats	10,0	10,0

Kommentarer til marginavsetningen

Marginavsetningen er 10,0 %. Marginavsetningen var tilstrekkelig til å dekke tilgodebøp ved avregningen for 2016. Det er ikke behov for å endre marginavsetningen på nåværende tidspunkt.

3. Innfordring av krav

I henhold til skatteoppkreverinstruksen § 4-3 skal innfordring iverksettes uten unødig opphold etter forfall, og gjennomføres etter en helhetlig vurdering. Ved vurdering av innfordringstiltak skal skatteoppkreveren legge avgjørende vekt på tiltak som enkeltvis eller samlet bidrar til at oppgjør kan skje hurtig og effektivt, samtidig som det overfor skyldner blir utvist den hensynsfullhet og varsomhet som forholdene tillater.

3.1 Restanseutviklingen

Totalt restanser og berostilte krav

Tabellen viser totale restanser og berostilte krav for 2017 og 2016, samt endring fra i fjor for restanse og berostilte krav.

Skatteart	Restanse 31.12.2017	Herav berostilt restanse 31.12.2017	Restanse 31.12.2016	Herav berostilt restanse 31.12.2016	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt restanse Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	17 696 993	40 431	19 605 891	48 783	-1 908 898	-8 352
Arbeidsgiveravgift	533 387	0	1 022 036	0	-488 649	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finansskatt	0	0				
Forsinkelsesrenter	1 674 231	0	2 291 254	3 511	-617 023	-3 511
Forskuddsskatt	0	0	49 018	0	-49 018	0
Forskuddsskatt person	2 102 400	0	2 120 310	0	-17 910	0
Forskuddstrekk	586 773	0	697 501	0	-110 728	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	258 317	1 591	362 216	6 432	-103 899	-4 841
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt	403 003	0	795 037	0	-392 034	0
Restskatt person	11 771 951	38 840	12 242 362	38 840	-470 431	0
Tvangsmuikt	366 931		26 137	0	340 794	0
Sum restanse diverse krav	0		0	0	0	0
Diverse krav	0		0	0	0	0
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	17 696 993	40 431	19 609 224	48 783	-1 908 898	-8 352

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Det har vært en betydelig nedgang i restanser siste år. Haugesund kjernekontor overtok skatteinnkrevingen fra juli 2016. Det har vært mye arbeid med å rydde i gamle restanser i løpet av 2017 og vi har nå fått fullt oppgjør i flere saker med store gamle restanser. Med unntak for tvangsmuikt, som først har blitt ilagt i 2017 er det nedgang i restansene for samtlige skattearter.

Det er avskrevet kr. 514 303. Dette relaterer seg til to konkurser og en gjeldsordningssak. Videre er det ettergitt kr. 97 512. Til sammenligning ble det avskrevet kr. 454 222 i 2016. Hovedårsaken til nedgangen i restansene er derfor at vi har lyktes i å få innbetalt skyldig beløp i noen store enkeltsaker.

Berostilling av krav har ikke blitt benyttet de siste årene. De er kun en sak der restansen er berostilt.

Restanser eldre år

Tabellen viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene.

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2015	1 460 959	1 131 687
2014	694 435	610 466
2013	1 809 235	1 763 961
2012 – 1991	9 059 193	-----

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2017: 0

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2017: 0

Skatteoppkrever har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2017.

Restanser for eldre år blir jevnlig fulgt opp. Dersom ikke personlige skattytere gjør opp kravene er årsaken ofte at de har utvandret til ukjent adresse eller til land vi ikke har bistandsavtale med. Det er også enkelte skattytere med stor gjeld fra personlig næringsvirksomhet.

3.2 Innfordringens effektivitet

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2017

Haugesund kemnerkontor rapporterer resultatene til Skatt Vest pr. 31.12.17. Skatt Vest beregner resultatkrav på bakgrunn av tidligere oppnådde resultater for den enkelte kommune, samt oppnådde regions- og landsresultat. Tallene nedenfor er for Haugesund kemnerkontor samlet.

Kommunenummer:	1106+		
Styringsparameter	Resultat pr. 31.12.17	Resultatkrav	Differanse
2.2.2 Innbetalt av sum krav siste år			
c) Restskatt for personlige skattytere Inntektsår 2015	95,0 %	95,0 %	0,0 %
d) Forskuddstrekk Inntektsår 2016	99,9 %	99,9 %	0,0 %
e) Forskuddsskatt for personlige skattytere Inntektsår 2016	99,0 %	99,0 %	0,0 %
f) Forskuddsskatt for <u>upersonlige</u> skattytere Inntektsår 2016	99,9 %	99,8 %	0,1 %
g) Restskatt for <u>upersonlige</u> skattytere Inntektsår 2015	98,8 %	99,0 %	-0,2 %
h) Arbeidsgiveravgift Inntektsår 2016	99,9 %	99,8 %	0,1 %
2.3.1 b) Innfordret Restskatt, person av sum krav til innfordring Inntektsår 2015	60,4 %	65,0 %	-4,6 %

For Tysvær sin del er det innfordret noe mindre enn kravet (57,32 %), men samtidig har hele 96,65 % av restskatt person blitt betalt. Kravet for restskatt upersonlige har ikke blitt nådd grunnet et krav i konkurssak med pågående bobehandling. Resultatene vurderes ellers å være gode også for 2017.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Som det fremgår nedenfor under bruk av særnamskompetanse har det vært **høy aktivitet i 2017**. Videre kan nevnes at det totalt for kontoret ble begjært konkurs i 25 saker. I mange saker blir det også gitt fullmakt til Skatt Vest slik at de tar med våre krav når de begjærer konkurs. Vi har også anmeldt i 22 saker i 2017.

Skatteoppkrevers eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Tysvær har tidligere ikke benyttet telefoninkasso i innfordringsarbeidet, dette vil bli innført fra 2018. Årsaken til at det ikke ble innført i 2017 var at kemneren trodde dette automatisk ville følge vertskommunen sitt oppsett.

Omtale av spesielle forhold

Som det fremgår ovenfor har restansene på ubetalt tvangsmulkt blitt over kr. 300.000 det første året Skatteetaten har benyttet dette virkemiddelet. Erfaringen vår er at tvangsmulkt ikke alltid er det riktige virkemiddelet for å få økt etterlevelse. Spesielt gjelder dette overfor skattytere som allerede har større ubetalte restanser. Ilagt tvangsmulkt har også generert mange henvendelser, og spesielt for små virksomheter er det snakk om betydelige beløp.

3.3 Særnamskompetanse

Kemneren har særnamskompetanse. Det betyr at kemneren kan avholde utleggsforretninger og nedlegge trekk i lønn for de krav vi har innfordringsansvaret for. **Tallene nedenfor gjelder alle kommunene vi har innkreivingsansvaret for.**

Det ble i 2017 berammet 553 utleggsforretninger. Tilsvarende tall i 2016 var 492.

Det ble avholdt 427 utleggsforretninger, sammenlignet med 360 i 2016. Av disse ble 219 krav helt eller delvis sikret for skatte- og avgiftsrestanse. Tilsvarende tall var 178 i 2016. At kravet er sikret betyr at det er tatt utlegg i motorvogn, fast eiendom, bankinnskudd eller andre aktiva.

Det ble sendt 608 utleggstrekk. Tilsvarende tall var 527 i 2016.

Det ble inngått 5 betalingsavtaler i løpet av året, mot 6 foregående år.

Videre ble det begjært tvangsdekning i 56 saker. Tilsvarende tall i 2016 var 37. I tillegg er det mange saker der vi får dekning etter å ha sendt varsel om tvangsdekning med fullmakt.

Bruken av særnamskompetansen har økt betydelig det siste året, men tallene må ses i sammenheng med at vi overtok Tysvær fra 01.07.2016.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Tysvær deltar i Haugaland interkommunale arbeidsgiverkontroll. Ni kommuner deltar i denne ordningen. Samarbeidet er organisert etter kommunelovens § 27. Styret utgjøres av skatteoppkreverne i deltakerkommunene.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2017 var 17. Dette utgjør 5 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2017 var 7. Dette utgjør 2,1 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2016 var 18.

4.3 Resultater fra kontrollene

I 2017 ble det gjennomført 4 avdekkingskontroller. I alle disse ble det avdekket beløp, herunder egenretting. Til sammenligning ble det i 2016 gjennomført 13 avdekkingskontroller, hvorav 10 med avdekket beløp. Det har også blitt gjennomført 3 formalkontroller.

Endring i inntektsgrunnlag: kr. 643 916

Endring i arbeidsgiveravgift kr. 284 347

Tilsvarende tall i 2016 var kr. 1 649 873 i inntekt og kr. 1 771 075 i avgift.

4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten

Kravet har ikke blitt nådd i 2017. Årsaken er at en del av kontrollene ble planlagt for sent på året til at Haugaland arbeidsgiverkontroll fikk gjennomført kontrollene i 2017.

Det ble tidlig klart at det ville bli vanskelig å nå fastsatt antallskrav på 5 %. Årsaken til dette var at to av kontrollørene sluttet i starten av 2017 og disse måtte erstattes med nye. Det har blitt brukt mye tid i 2017 på opplæring. Det har også vært sykefravær ved Haugesund kemnerkontor som har ansvaret for utvelgelse av kontrollobjekter.

I 2018 vil kemneren ha fokus på at kontrollaktiviteten i Tysvær blir i samsvar med fastsatt krav.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Haugaland arbeidsgiverkontroll deltar i tverretattlig samarbeidsgruppe mot arbeidslivskriminalitet i Haugesund. Gruppen dekker hele Haugalandet. Samarbeidet fungerer bra. Inkludert planleggingsmøter ble det i 2017 ble det benyttet 19 dagsverk til fellesaksjoner. Haugaland arbeidsgiverkontroll deltok på 3 fellesaksjoner i 2017.

4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak

76 nye opplysningspliktige er gitt informasjon om pliktene sine.

Haugesund 18.01.2018

Skatteoppkreverens signatur

Haugesund kommune
Økonomienheten - Kemneren

Vedlegg: Årsregnskapet for 2017
 Vedlegg til årsregnskapet

Årsregnskap for Tysvær kommune for regnskapsåret 2017. Avlagt etter kontantprinsippet.

	2017	2016
Likvider	82 544 792	81 613 679
Skyldig skattekreditorene	-1 884 566	-1 704 762
Skyldig andre	-36 672	-24 343
Innestående margin	-80 623 550	-79 884 572
Udisponert resultat	-3	-2
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-188 840 053	-176 794 028
Finansskatt lønn	0	
Kildeskatt mv - 100% stat	-5 521	0
Personlige skatteyttere	-917 686 837	-888 159 101
Tvangsmulkt	-552 930	-23 880
Upersonlige skatteyttere	-45 163 533	-32 070 663
Renter	-1 363 917	-435 485
Innfordring	-89 703	-30 880
Sum	-1 153 702 495	-1 097 514 038
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	188 840 052	176 794 029
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	271 154 092	262 645 549
Fordelt til Fylkeskommunen	60 089 012	57 122 752
Fordelt til kommunen	279 974 580	263 999 757
Fordelt til Staten	353 637 335	337 234 893
Krav som er ufordelt	1	-1
Videresending plassering mellom kommuner	7 423	-282 942
Sum	1 153 702 495	1 097 514 038
Sum totalt	0	0

Haugesund 17. januar 2018

 Frode Thorseth
 Kjemner Haugesund kommune
 Økonomienheten - Kjemneren

Vedlegg til årsregnskapet for 2017

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet:

- **Likvider**

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

- **Skyldig skattekreditorene**

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.

- **Skyldig andre**

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene pga mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

- **Innestående margin**

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

- **Udisponert resultat**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrasket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangsmulkt samt renter og gebyrer.

- **Fordelt til skattekreditorene**

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene i henhold til gjeldende fordelingstall.

- **Krav som er ufordelt**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Videresending plassering mellom kommuner**

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuners skatteregnskap.

Datoen vår
09.02.2018

800 80 000
Skatteetaten.no

Org.nr
991733108

Datoen din

Referansen din

Referansen vår
2017/25246

Sakshandsamar
Oddmund Midtbo

Telefon
99166232

Postadresse
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

6

Kommunestyret i Tysvær kommune
Pb. 94
5575 AKSDAL

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 13.02.18
Journalført: 18/64/1ha
Arkivkode: 232

Kontrollrapport 2017 vedkomande skatteoppkrevjaren for Tysvær kommune

1. Generelt om fagleg styring og kontroll av skatteoppkrevjaren

Skatteoppkrevjaren sitt ansvar og mynde følgjer av skattebetalingslova og "Instruks for skatteoppkrevjarar" av 8. april 2014.

Skattekontoret har fagleg ansvar og instruksjonsmakt overfor skatteoppkrevjarane. Det betyr at skattekontoret:

- pliktar å gje rettleiing og bistand i faglege spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å leggje til rette for best mogeleg resultat
- utfører kontroll av skatteoppkrevjaren

Grunnlaget for skattekontoret sin styring av skatteoppkrevjarane er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjarane er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Føremålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkrevjaren har ein tilfredsstillande internkontroll for utføringa av sine gjeremål
- om føring av rekneskapen, rapportering og avlegging av årsrapporten og årsrekneskapen samsvarar med gjeldande regelverk
- om utføringa av innkrevjingsarbeidet og oppfygging av restansane samsvarar med gjeldande regelverk
- om utføringa av arbeidsgjevarkontrollen samsvarar med gjeldande regelverk

2. Om skatteoppkrevjaren

Sum årsverk i samsvar med kemnaren sine årsrapportar:

Tal årsverk 2017	Tal årsverk 2016	Tal årsverk 2015
0,0*	0,0*	1,6

Skatteoppkrevjarfunksjonen for Tysvær er samanslegen med kemneren i Haugesund og antall årsverk for 2016 og 2017 rapporteres felles i kontrollrapporten for Haugesund kommune.

3. Måloppnåing

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkrevjaren sin frist for avlegging av årsrekneskapen og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har motteke rekneskapen innan fastsett frist.

Årsrekneskapen for Tysvær kommune viser per 31. desember 2017 ein skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorane (etter frådrag for avsetjing til margin) på kr 1.153.702.495 og uteståande restansar² på kr 17.696.993, av dette krav stilla på vent kr 40.431.

Innkrevjingsresultat

Tabellen viser innkrevjingsresultata per 31. desember 2017 for Haugesund kemnerkontor.

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt, person 2015	95,0	95,0	94,8	95,8
Arbeidsgjevaravgift 2016	99,8	99,9	99,8	99,9
Forskotsskatt, person 2016	99,0	99,1	99,0	99,6
Forskotstrekk 2016	99,9	99,9	99,9	100,0
Forskotsskatt, upersonlege 2016	99,8	99,9	100,0	100,0
Restskatt, upersonlege 2015	99,0	98,8	98,6	98,8

Tabellen viser innkrevjingsresultata per 31. desember 2017 for Tysvær kommune

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt, person 2015		96,7	96,7	95,8
Arbeidsgjevaravgift 2016		99,9	99,8	99,9
Forskotsskatt, person 2016		99,6	99,7	99,6
Forskotstrekk 2016		100,0	100,0	100,0
Forskotsskatt, upersonlege 2016		100,0	99,8	100,0
Restskatt, upersonlege 2015		96,4	99,3	98,8

Resultat for arbeidsgjevarkontrollen

Kemneren for Tysvær kommune kjøper arbeidsgjevarkontrollar av Haugaland arbeidsgjevarkontroll.

Resultat for kommunen per 31. desember 2017 viser i følge skatteoppkrevjaren sin resultatrapportering:

Tal Arbeidsgjevar ar i kommunen/ kontrollordnin ga	Minstekrav tal kontrollar (5 % av arbeidsgjevaran e)	Tal utførte kontrollar i 2017	Utførte kontrollar 2017 (i %)	Utførte kontrollar 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
335	17	7	2,1 %	5,2 %	4,6 %

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorane

² Sum opne (ubetalte) forfalne debetkrav

Kontrollordninga har òg delteke i ulike kontrollsamarbeid og aksjonar, blant anna mot arbeidslivskriminalitet, saman med Skatteetaten.

4. Skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjaren

Skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjarane i regionen vert utført i samsvar med ein årleg plan, der behovet for kontroll av områda skatterekneskap, innkrevjing og arbeidsgjevarkontroll vert vurdert overordna for kvar skatteoppkrevjar. Samtlege områder vil derfor nødvendigvis ikkje verte kontrollert kvart år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontrollar av kemnaren for området skatterekneskap.

Skattekontoret har i 2017 òg gjennomført stadleg kontroll av skatteoppkrevjarkontoret for områda skatterekneskap og innkrevjing 19 og 20.09.17 Rapport er sendt kemnaren 29.09.17. Skatteoppkrevjaren har gjeve tilbakemelding på rapporten 16.11.17.

Stadleg kontroll for området arbeidsgjevarkontroll vart halden ved Haugaland arbeidsgjevarkontroll 06.07.17. Rapport er sendt arbeidsgjevarkontrolleininga 24.07.17. Eininga har gjeve tilbakemelding på rapporten 14.09.17.

Skatteoppkrevjaren sin overordna internkontroll

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at skatteoppkrevjaren sin overordna interne kontroll i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk.

Rekneskapsføring, rapportering og avlegging av årsrekneskapen

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at rekneskapsføringa, rapporteringa og avlegginga av årsrekneskapen i det alt vesentlege samsvarar med gjeldande regelverk og gjev eit rettvisst uttrykk for skatteinngangen i rekneskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkrevjing

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at utføringa av innkrevjingsarbeidet og oppfølginga av restansane i det alt vesentlege samsvarar med gjeldande regelverk.

Arbeidsgjevarkontroll

Basert på dei kontrollane som vi har gjennomført, finn skattekontoret at arbeidsgjevarkontrollen ikkje er utført i tilstrekkeleg omfang då det er utført 2,1 % kontrollar mot eit krav på 5%

Gjennom kontrollane som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgjande pålegg:

- Kvalitetssikring
- Kontrollutplukk, risikovurdering, og dokumentasjon
- Rapportskriving

Skatteoppkrevjer har i sitt svar av 14.09.2017 gjort greie for at dei kjem til å ta i bruk kvalitetssikringsskjema som dei lastar opp i KOSS, utarbeidd eit forslag til korleis dokumentasjon og grunngjevinga av utplukk kan takast inn i KOSS. Skatteoppkrevjer har vore i dialog med dagleg leiar for kontrollordninga i samband med rapportane.

Utover gjevne pålegg ser vi at utføringa av arbeidsgjevarkontrollen i det alt vesentlege samsvarar med gjeldande regelverk.

5. Skattekontoret sin oppfølging av skatteoppkrevjaren

Skattekontoret har halde oppfølgings- og styringsmøte med skatteoppkrevjar 27.10. 2017.

Med helsing

Jan Kåre Strøm
fung. avdelingsdirektør
Skatt vest

Oddmund Midtbø
Seniorrådgjevar

Kopi til: Kontrollutvalet for Tysvær kommune
 Rådmann/administrasjonssjef i Tysvær
 kommune
 Kemnaren for Tysvær kommune
 Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje håndskrivne signaturar.

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Kommunane i Rogaland
Rogaland fylkeskommune

Dykkar ref.:

Vår dato: 20.12.2017
Vår ref.: 2017/13370
Arkivnr.: 321

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 03.01.18
Journalført: 18/001/ena
Arkivkode: 216

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Informasjon om statlege tilsyn med kommunane og fylkeskommunen i Rogaland i 2018

Fylkesmannen i Rogaland har samordna planlagde tilsyn med kommunane og fylkeskommunen med Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Arkivverket, Kartverket, Skatt vest og Statens vegvesen. Fylkesmannen samordna også eigen tilsynsaktivitet med planlagde forvaltningsrevisjonar i kommunane.

Vi har utarbeidd eit oversyn over Fylkesmannen sine planlagde tilsyn i 2018 fordelt på kommunar (sjå vedlegg). Mattilsynet, Kartverket, Skatt vest, Arkivverket og Statens vegvesen har ikkje bestemt seg for kva kommunar som vil få planlagde tilsyn ennå, og er derfor ikkje med i oversynet. Sjølv om ikkje alle tilsyna er planlagde ennå, vil vi så langt som råd er, sørge for at belastninga ved tilsyn ikkje skal vere for stor for den einskilde kommunen.

Arbeidstilsynet vil i 2018 framleis ha eit særleg fokus på arbeidslivskriminalitet og dei utfordringar dette fører med seg i arbeidslivet. A- krimsentret i Stavanger består av medarbeidarar frå, Arbeidstilsynet, Sør- vest politidistrikt, Skatt vest, NAV Kontroll vest og Kemneren i Stavanger som jobbar med desse utfordringane. Det er også i Haugesund etablert ei tverretatleg operativ gruppe som fører tilsyn med utfordringar innan arbeidslivskriminalitet. Kommunane vil vere av interesse her, jamfør tilsyn med regelverket om offentlege anskaffingar og byggherreforeskrifta.

Arbeidstilsynet vil og føre tilsyn med kommunane som byggherre og kommunen som oppdragsgivar. Sistnemnte med utgangspunkt i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlege kontraktar. Elles er det aktuelt å føre tilsyn med kommunen som kjøpar av reinhaldstenester. Innan helse og sosial med kommunale akutte døgneiningar (KAD) og ambulansetenesta. I tillegg kjem tilsyn med tema vald og trugslar. Her blir det ført tilsyn med dei delar av kommunane si verksemd der vald og trugslar er ein kjend utfordring. I tillegg til tilsyn vil Arbeidstilsynet i 2018 ha fokus på rettleiing- og i enkelte aktivitetar også dialogseminar.

Mattilsynet sine hovudprioriteringar for 2018 er sjukdomssituasjonen i akvakultur, tryggleik rundt levering av drikkevatt, tap av dyr i produksjon og risiko ved import og samhandel. På emnet drikkevatt vil tilsynet sjå særskilt på vassverka si drift og kontroll av UV-anlegga i tillegg til å følge opp beredskapen på leveringstryggleiken. Mattilsynet vil også involvere seg i alle plansaker som har verknad for drikkevatt og eller andre områder som kan verke inn på Mattilsynet sine tilsynsområde.

Arkivverket vil våren 2018 ha fokus på tilsyn med kommunar som skal slå seg saman. For Rogaland sin del betyr dette tilsyn med Sandnes kommune våren 2018. Arkivverket kjem tilbake i

mai med ei oppdatert oversikt over kommunar som får tilsyn hausten 2018. Hendingsbaserte tilsyn vil kome i tillegg.

Kartverket skal ha minst eitt tilsyn i Rogaland i 2018, men ingen kommunar er så langt trekte ut til første runde til våren. Ein går neste år frå tjue til tjuefem tilsyn i året. I tillegg til det eine tilsynet som har vore vanleg i kvart fylke kvart år, skal det plukkast ut fem kommunar landet rundt blant dei som har hatt tilsyn. Endringane blir gjort fordi ein ønskjer å sjå nærare på læringseffekten i tilsyn. Meir om Kartverkets tilsyn finn de på www.kartverket.no/tilsyn.

Statens vegvesen (SVV) vil i 2018 i hovudsak utføre risikobaserte tilsyn. Det vil seie at tilsyna vil vere målretta mot verksemder der det er sannsynleg at vi vil avdekke lovbrøt. Kva verksemder som vil få tilsyn kjem an på dei opplysningar (tips) SVV mottek, og/eller kva SSV finn i samband med sitt arbeid. For å kunne tilby vilkårsparkering må verksemda vere registrert i SVV sitt parkeringsregister, jf. parkeringsforskriften § 4. Fristen for å registrera seg i parkeringsregisteret var 01.01.2017. SVV vil i 2018 undersøkje om det er verksemder som tilbyr vilkårsparkering utan å vere registrert i parkeringsregisteret og eventuelt føre tilsyn med dei.

Skatt vest har utarbeidd ein førebels plan for Skatt vest sine kontrollar av skatteoppkrevjarane i Rogaland 2018. Førebels plan følgjer som vedlegg til dette brevet, endeleg plan kjem i mars 2018.

Fylkesmannen sine planlagde tilsyn er innarbeidde i oversynet som er lagt ved. Her finn de informasjon om kva tema som blir tatt opp. I dette oversynet er også Fylkesmannen sine forvaltningskontrollar innan landbruk tatt med.

Fylkesmannen si Helse-, sosial- og barnevernavdeling fører i hovudsak tilsyn med kommunane sine tenester til innbyggjarane etter systemrevisjonsmetoden. Statens Helsetilsyn som er oppdragsgjevar på området har no opna for at andre tilsynsmetodar, som m.a. sjølvmeldingstilsyn, stikkprøvetilsyn og dialogmøter, kan nyttast der ein finn det tenleg. Av den grunn kan nokon av dei planlagde tilsyna bli gjennomført etter annan metodikk.

Avdelinga har deltatt i eit 2-årig prosjekt med involvering av brukarar/pårørande i tilsyn. Helsetilsynet har uttala at brukarinvolvering er kome for å bli. Fylkesmannen har difor som mål å involvere brukarar/pårørande i størst mogeleg grad i våre tilsyn.

Utdanningsavdelinga planlegg i 2018 ei kartlegging av kommunane sin praksis når det gjeld vedtak om tilrettelegging for barn med nedsett funksjonsevne i barnehage, jf. barnehagelova § 19g. Kartlegginga vil danne grunnlag for eventuelle framtidige tilsyn med kommunar.

Fylkesmannen gjer merksam på at umelde eller hendingsbaserte tilsyn ikkje er med i oversikta.

Brevet og oversynet finn de og på www.fylkesmannen.no/rogaland. Her ligg Fylkesmannen sin tilsynskalender og endelege tilsynsrapportar, informasjon om samordning av statlege tilsyn og lenkjer til dei andre statlege tilsynsetatane.

Med helsing

Magnhild Meltveit Kleppa
fylkesmann

Lone Merethe Solheim
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Saksbehandlar: Maren Skåden Saksbehandlar telefon: 51 56 88 32 E-post: fmromar@fylkesmannen.no

	<u>SOLA</u>	1. halvår		Introduksjonsloven			
		2. halvår	NAV-kontoret, sosiale tenester		Kommunal beredskapsplikt		
	<u>STAVANGER</u>	1. halvår					
		2. halvår		Felles nasjonalt tilsyn: Psykososialt miljø	(Inngår i forvaltningskontrollen i Sandnes)		
	<u>STRAND</u>	1. halvår					
		2. halvår			Kommunal beredskapsplikt		
	<u>SULDAL</u>	1. halvår	Helse- og omsorgstenester til psykisk utviklingshemma				
		2. halvår		Felles nasjonalt tilsyn: læringsutbytte			
	<u>TIME</u>	1. halvår					
		2. halvår		Oppl. Voksenopplæring			
	<u>TYSVÆR</u>	1. halvår					
		2. halvår			Kommunal beredskapsplikt		
	<u>UTSIRA</u>	1. halvår					

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) | NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2018 | #ku18nkrf

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 7. - 8. februar 2018 | The Qube, Gardermoen

Fra Hgl.

Karmøy/Rogal.	: 1
Hgsel	: 2
Tysvær	: 1
Vindafjord	: 1
Etne	: 1
Sveio	: 1
Bokn	: 1
Sanda/Rogal.	: 1
Skr	9

Totalt ca 650
- 700

Denne artikkelen inneholder lenker til dokumentasjon, nyhetsoppslag, bakgrunnsinformasjon o.l. relatert til konferansen.

Praktisk informasjon | Deltakerliste | Sikkerhetsinformasjon

► Nyhetsbrev til deltakerne »

Onsdag 7. februar 2018:

Møteleder: Daglig leder Rune Tokle, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.00: Velkommen | #ku18nkrf #kontrollutvalg

► Daglig leder Rune Tokle, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

- Bruk den sunne fornuften - ta grep!
- Tilliten må bevares

10.10: Åpning

► Stortingsrepresentant Karin Andersen (SV), leder av Stortingets kommunal- og forvaltningskomite | @SV_Karin | Ingen presentasjon

#DIGITALISERING

10.40: En tilstandsrapport fra digitaliseringen i kommune-Norge | #digitalisering

► Elin Wikmark Darell, leder av Væresregionen IT | @elindar | Presentasjon

11.10: Digitaliseringsstrategi i kommune-Norge | #digitalisering

► Line Richardsen, avdelingsdirektør for digitalisering i KS | Presentasjon

- Digital kompetanse i kommunene (KMD)
- Digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner 2017-2020 (KS)

12.40: Innovasjonsbyen Bergen | #digitalisering #innovasjon

► Dag Inge Ulstein (KrF), byråd for finans og innovasjon i Bergen kommune | @dagiulstein | Presentasjon

13.45: Hvordan kan den etiske standarden som lages for kommunene bistå kommuneledelsen og kontrollutvalgene? | #etik

► Tina Søreide, professor ved NHH | Presentasjon

- Råd om etikkarbeid i kommuner (KS)

14.50: Kontrollutvalgets rolle i undersøkelsen av byggesaksbehandling i Tjøme kommune | #etikk #korrupsjon

► Dag Erichsrud (H), leder av kontrollutvalget i tidl. Tjøme kommune | Presentasjon

- Henter Økokrim til Tjøme (Nrk Vestfold)

16.00 - 17.00: Hvordan kan en offentlig eier sikre seg bedre mot korrupsjon og svart arbeid? | #korrupsjon #akrim

► Geir Lippestad, advokat i Advokatfirmaet Lippestad | @GeirLippestad | Ingen presentasjon

Torsdag 8. februar 2018:

Møteleder: Daglig leder Mona Moengen, Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS (Rokus) og leder av NKRFs kontrollutvalgskomite | @MonaMonmoe

09:00: Er den nye personopplysningsloven svaret på de teknologiske utfordringene vi møter de neste årene? | #personvern
► Bjørn Erik Thon, direktør i Datatilsynet | @bjornerikthon | Ingen presentasjon

10.20: Kriminelle bygger Norge | #akrim

► Einar Haakaas, journalist og forfatter av boka "Svartmaling. Kriminelle bygger Norge" | @aphaakaas | Ingen presentasjon

11.25: Etikk i en ny mediehverdag | #etikk

► Per Arne Kalbakk, NRKs etikkredaktør | @perakalbakk | Presentasjon

12.15 - 13.00: Omdømme, varsling og kontroll - et skråblikk | #omdømme #varsling

► Harald Stanghelle, redaktør i Aftenposten | @HStanghelle | Ingen presentasjon

NKRF - på vakt for fellesskapets verdier

Interessert i kontroll og tilsyn?

Følg emneknaggen: #kontrollutvalg
www.nkrf.no/kontrollutvalg

Velkommen tilbake til #ku19nkrf

30. - 31. januar 2019 på samme sted!

Norges Kommunerevisorforbund © 2008-18 - Nettstedkart | Erling Storvik Design - Siteman CMS

Haugaland
 Kontrollutvalgssekretariat IKS
 Mottatt dato: 23.07.18
 Journalført: 18/30/Ha
 Arkivkode: 217

PROTOKOLL FRA MØTE 29.11.17 I REPRESENTANTSKAPET HAUGALAND INTERKOMMUNALE MILJØVERK

Møtet ble holdt på Toraneset Miljøpark 29. november 2017 fra kl. 11.00 – 12.30

Følgende representanter møtte:

Etne	Varaordfører Ingemund Berge
Haugesund	Gudrun Caspersen
Haugesund	Nini Hæggernes
Haugesund	Arne Trygve Løvvik
Haugesund	Synnøve Lunde
Tysvær	Ordfører Sigmund Lier
Tysvær	Varaordfører Ola S. Apeland

Følgende varamedlemmer møtte:

Bokn	Jørgen Thuestad
Bokn	Oddvar Hognaland
Vindafjord	Wenche Sandbekken Lilleland

Meldt forfall:

Etne	Ordfører Siri Klokkestuen
Bokn	Kari Christensen (representant)
Bokn	Kjetil Vatnaland (representant)
Vindafjord	Ordfører Ole Johan Vierdal
Vindafjord	Varaordfører Steinar Skartland

Dessuten møtte:

Toril Hallsjø	Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
Arild Karlsen	styreleder i HIM
Knut Arvid Hagenberg	økonomileder i HIM
Gro Staveland	adm.dir i HIM

Dokumentasjon av fremmøte ble gjort ved navneopprop.

Innkalling

Evt. merknader til innkallingen.

Ingen merknader til innkallingen.

Valg av protokollfører.

Adm dir Gro Staveland ble valgt.

Valg av 2 representanter til å underskrive protokollen.

Nini Hæggernes og Ola S. Apeland ble valgt.

Godkjenning av sakslisten.

Sakslisten ble godkjent.

Referat- og orienteringssaker:

17.05 Protokoll fra møte i representantskapet 24.05.17

Signert protokoll fra møtet 24.05.17 ble tatt til etterretning.

17.06 Orientering om HIM pr november 2017 ved Gro Staveland

Orienteringen ble tatt til etterretning.

17.07 Orientering om regnskap og andre nøkkeltall ved økonomileder Knut Arvid Hagenberg

Orienteringen ble tatt til etterretning.

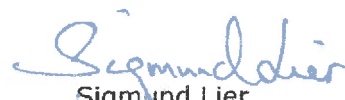
Vedtakssaker:

17.08 Budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021 – Enstemmig vedtatt:

1. Representantskapet vedtar budsjett for 2018 slik det er lagt frem i denne saken. Styret har fullmakt til å justere vedtatt budsjett av hensyn til driften innenfor de rammene som er gitt i vedtekten.
2. Representantskapet vedtar økonomiplan for perioden 2018 – 2021 slik den er lagt frem i denne saken. Vedtatt investeringsprogram legges til grunn for budsjettering og gjennomføring av tiltak i perioden. Investeringsrammen for 2018 er på inntil 8,36 mill kr, og styret gis fullmakt til å ta opp lån på inntil 5,0 mill kr til gjennomføring av tiltakene. Ved finansiering skal egenandelen vurderes, men den skal i utgangspunktet være 40 %. Ved opptak av lån skal det benyttes en nedbetalingstid på 10 år dersom ikke annet er sagt. Styret kan likevel bestemme at nedbetalingstiden skal være kortere.
3. Økte driftskostnader blir justert i samsvar med virkelige kostnader når disse foreligger, og innarbeides i årsbudsjettet.
4. Styret gis fullmakt til å ta opp lån til likviditetsformål på inntil 1,0 mill kr.

Div info:

- Leder av representantskapet, styreleder samt adm.dir. gis fullmakt fra Representantskapet til å invitere Karmøy kommune til et møte for å se på fremtidig forpliktende samarbeid, event. felles selskap.
- Neste møte i Representantskapet blir 23.05.18 kl. 15-17.

Sigmund Lier
Representantskapsleder

Nini Hægernes
Representant

Ola S. Apeland
Representant

Protokoll representantskapsmøtet for Haugaland Vekst IKS den 15.12.17

Den 15. desember 2017 ble det avholdt representantskapsmøte i
Haugaland Vekst IKS.

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 17.01.18
Journalført: 18/0023/4ha
Arkivkode: 217 qjn

Tilstede:

Ordførere

Haugesund kommune	Arne Christian Mohn
Tysvær kommune	Sigmund Lier
Bokn kommune	Tormod Våga
Utsira kommune	Marthe Klovning
Karmøy kommune	Jarle Nilsen
Vindafjord kommune	Ole Johan Vierdal
Etne kommune	Siri Klokkestuen
Sauda kommune	Asbjørn Birkeland
Suldal kommune	Gerd Helen Bø
Sveio kommune	Jorunn Skåden
Rogaland fylkeskommune	Astrid Furumo

Administrasjon

Tormod Karlsen
Inger K. Haavik
Arvid Nesse

Rådmenn (observatører)

Haugesund kommune	Ole Bernt Thorbjørnsen
Tysvær kommune	Arvid Vallestad, kom til sak 09/17
Bokn kommune	Jan Erik Nygård
Karmøy kommune	Sigurd Eikje
Vindafjord kommune	Kristian Birkeland, kom til sak 09/17
Etne kommune	Pål Nygård, kom til sak 09/17
Sauda kommune	Rune Kloster Tvedt
Suldal kommune	Øyvind Valen
Sveio kommune	Jostein Førre
Rogaland fylkeskommune	Astrid Furumo

Observatører

Torill Hallsjø, Kontrollutvalget
Ronny Sætre (ansattes observatør til styret)
Simon Nesse, Rogaland fylkeskommune

Ikke tilstede:

Utsira kommune Bjørn Ådnesen, rådmann

Protokoll representantskapsmøtet for Haugaland Vekst IKS den 15.12.17

Sakliste:

Sak 5/17: Valg av møteleder.

Jarle Nilsen er valgt.

Sak 6/17: Godkjenning av innkalling og dagsorden.

Forslag fra Vindafjord, Ole Johan Vierdal, om at behandling av sak 09/17 utsettes til etter kl. 10.00.

Vedtak: Forslaget fra Vindafjord, enstemmig vedtatt.

Sak 7/17: Behandling av budsjett for 2018

Vedtak: Budsjettet for 2018 ble enstemmig vedtatt.

Sak 8/17 Valg av revisor

Vedtak: KPMG ble enstemmig gjenvalgt.

Det ble enstemmig vedtatt å ta pause fra kl. 09.15 til kl. 10.00.

Møtet ble igangsatt på nytt kl. 10.00

Sak 09/17 Strategidrøfting – vurdering av framtidig organisasjonsmodell

Presentasjon ved styreleder HV, Ole Bernt Thorbjørnsen,

Vedtak:

Saken tas opp til ny realitetsbehandling i representantskapsmøtet den 20. april 2018. I mellomtiden gjennomføres en prosess i den enkelte kommune. Saken orienteres om i felles formannskapsmøte den 21. februar og drøftes i eiermøte den 2. mars 2018.

Haugesund den 15.12.2017

Representantskapet for Haugaland Vekst IKS

Jarle Nilsen

Sigmund Lier